Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

Reg. No. B. 431

श्रीमद्विजयानन्दसूरि सद्‌गुरुभ्यो नमः

श्री

આત્માનન્દ પ્રકાશ.

(દર માસની પૂર્ણિમાએ પ્રકટ થતું માસિકપત્ર.)

॥ शार्दूलविक्रीडितवृत्तम् ॥

कारुण्यान्न सुधारसोऽस्ति हृदयद्रोहान्न हालाहलं ।
वृत्तादस्ति न कल्पपादप इह क्रोधान्न दावानलः ॥
संतोषादपरोऽस्ति न प्रियसुहृल्लोभान्न चान्यो रिपु ।
र्युक्तायुक्तमिदं मया निगदितं यद्रोचते तत्त्यज ॥

પુ૦ ૨૬ મું. વીર સં. ૨૪૫૫. ચૈત્ર. આત્મ સં. ૩૩. અંક ૯ મો.

પ્રકાશક—શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા—ભાવનગર.

વિષયાનુક્રમણિકા.

૧ આત્મ સ્તવન. ...	... ૨૧૭		૭ વિદ્યાર્થી–વિભાગ વાંચન.	... ૨૨૬
૨ શ્રી નવપદજી આરાધના.	... ૨૧૮		૮ સ્ત્રી–વિભાગ વાંચન.	... ૨૨૯
૩ અગીયાર અંગોમાં નિરૂપણ કરેલ તીર્થંકર ચરિત્ર.	... ૨૧૯		૯ શિખર પરથી દૃષ્ટિપાત.	... ૨૩૨
૪ મહંતોના ચરણે. ...	... ૨૨૨		૧૦ સુખ તથા શાંતિ. ...	... ૨૩૪
૫ વીતરાગ–સ્તોત્ર. ...	... ૨૨૩		૧૧ વર્તમાન સમાચાર.	૨૩૮–૨૪૦
૬ પ્રશ્નોત્તર સમસ્યાઓ.	... ૨૨૫		૧૨ સ્વીકાર અને સમાલોચના.	... ૨૩૯

મુદ્રકઃ—શા. ગુલાબચંદ લલ્લુભાઇ. આનંદ પ્રી. પ્રેસ સ્ટેશન રોડ–ભાવનગર.

વાર્ષિક મૂલ્ય રૂ. ૧) ટપાલ ખર્ચ ૪ આના.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

શ્રી નવપદજીના આરાધન માટે–ખાસ લાભ.

શ્રી નવપદજી પૂજા.

અર્થ નોટ, મંડળ, યંત્ર વિધિ સહિત.

આ ગ્રંથમાં પૂજા, તેના અર્થ, વિશેષ સમજણ માટે વિશેષાર્થ અને ફુટનોટ પણ આપેલ છે. તેનો ભાવાર્થ ને વિશેષાર્થ એવી સુંદર રીતે આપેલ છે કે વાંચનારના હૃદયમાં અનેરો રંગ લાગે ને પ્રભુ પ્રેમ ઉત્પન્ન થાય તે સ્વાભાવિક છે.

શ્રી નવપદજીનું મંડલ પણ આ બુકમાં આપ્યું છે. તેમાં મંડલના પદોના વર્ણ વિગેરે હકીકતો છે. આ મંડલ આયંબીલ–ઓળી કરનારને ઉપયોગી હોવાથી તે મોટો ખર્ચ કરી જુદા જુદા મંડળના રંગો પ્રમાણે છપાવી દાખલ કરેલ છે.

શ્રી સિદ્ધચક્રજીનો યંત્ર પણ બુકમાં દાખલ કરી તેનું આરાધન કરવાની વિધિ સ્પષ્ટ સમજી શકાય, તેવી રીતે આપવામાં આવેલ છે.

આ બુકના બે વિભાગો નીચે મુજબ પાડી ગ્રંથને અત્યુત્તમ બનાવવામાં આવ્યો છે.

વિભાગ ૧ લો.

૧ શ્રી નવપદજી અને તેના વર્ણો. ૨ શ્રી નવપદજી આરાધનના દ્રષ્ટાંતો.
૩ શ્રી નવપદજીનો યંત્ર તેની સમજ સાથે. ૪ શ્રી નવપદજી ઓળી વિધિ.
૫ શ્રી નવપદજીના ચૈત્યવંદન સ્તવન સ્તુતિઓ.

વિભાગ ૨ જો.

૧ શ્રીમદ્ યશોવિજયજી કૃત નવપદજી પૂજા અર્થ સહિત. ૨ પૂજા—નોટ.
૩ શ્રીમદ્ પદ્મવિજયજી કૃત નવપદજી પૂજા. ૪ શ્રીમદ્ વિજયાનંદસૂરિ કૃત શ્રી નવપદજીપૂજા.

ગ્રંથને આ પ્રમાણે ઉત્તમ બનાવી રેશમી કપડાના પાકા પુંઠાથી બાઇન્ડીંગ કરાવેલ હોવા છતાં કિંમત ફકત રૂપીઓ એક ને ચાર આના પોસ્ટેજ જુદું.

કીંમતમાં મોટો ઘટાડો છતાં ભેટ પણ સાથે.

શ્રીપાળ રાજાનો રાસ

ગુજરાતી અર્થ સાથે (સચિત્ર)

આ ગ્રંથ તો દરેક કુટુંબમાં હોવોજ જોઇએ. ચૈત્ર માસ અને આસો માસમાં આવતા આયંબીલ તપ કરી, શ્રી નવપદજી મહારાજનું અપૂર્વ મહાત્મ્ય જેમાં આવેલ છે તેવા શ્રીપાલ મહારાજનું ચરિત્ર સર્વ કોઇ સહેલાઇથી સમજી શકે તેવી રીતે અર્થ સાથે ગુજરાતી ભાષામાં પાના ૪૬૦ પાકું કપડાનું બાઇન્ડીંગ સાથે પ્રકટ થયેલ છે. કિંમત રૂ. ૩–૦–૦ છતાં વૈશાક શુદી ૩ (અક્ષય ત્રતિયા) સુધી લેનારને બે રૂપીઆમાં આપવામાં આવશે.

સાથે નવતત્વનો સુંદર બોધ નામનું રૂા. ૧–૦–૦ની કિંમતનું પુસ્તક ભેટ આપવામાં આવશે.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

આજના અંકનો વધારો.

શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા–ભાવનગર

તરફથી

પ્રકટ થયેલ ગ્રંથોનું

(જેમાં સંસ્કૃત, માગધી, ગુજરાતી ભાષાના તથા જૈન ઐતિહાસિક વિગેરે છે.)

સૂચિપત્ર.

આત્મ સંવત ૩૩

વીર સંવત ૨૪૫૫ વીક્રમ સંવત ૧૯૮૫ સને ૧૯૨૯

શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા–ભાવનગર.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

(સંસ્કૃત માગધી અને મૂળ ટીકાના ગ્રંથો.)

+૧ શ્રી સમવસરણ સ્તવઃ ... ૦–૧–૦
+૨ ક્ષુલ્લક ભવાવલિ પ્રકરણમ્ ... ૦–૧–૦
+૩ શ્રી લોકનાલિદ્વાત્રિંશિકા ... ૦–૨–૦
+૪ શ્રી યોનિસ્તવઃ ૦–૧–૦
+૫ શ્રી કાલસપ્તતિકાભિધાન પ્રકરણમ્ ૦–૧–૬
+૬ દેહ સ્થિતિ સ્તવઃ ૦–૧–૦
+૭ શ્રી સિદ્ધદંડિકા ૦–૧–૦
+૮ શ્રી કાયસ્થિતિ સ્તોત્રાભિધાન પ્રકરણમ્ ૦–૨–૦
+૯ શ્રી ભાવપ્રકરણમ્ ૦–૨–૦
+૧૦ નવતત્વભાષ્ય ૦–૧૨–૦
+૧૧ વિચાર પંચાશિકા ૦–૨–૦
+૧૨ બંધ ષટ્ત્રિંશિકા ૦–૨–૦
+૧૩ પરમાણુ ખન્ડ ષટ્ત્રિંશિકા—પુદ્ગલ ષટ્ત્રિંશિકા–નિગોદ ષટ્ત્રિંશિકા ૦–૩–૦
+૧૪ સાવચૂરિકં શ્રાવકવ્રતભંગ પ્રકરણમ્ ૦–૨–૦
+૧૫ દેવ વન્દન–ગુરૂવન્દન–પ્રત્યાખ્યાન ભાષ્યત્રયમ્ ૦–૫–૦
૧૬ સિદ્ધ પંચાશિકા ૦–૨–૦
૧૭ અન્નાય ઉંછ] કુલકમ્ ... ૦–૨–૦
૧૮ વિચાર સપ્તતિકા ૦–૩–૦
૧૯ અલ્પ બહુત્વગર્ભિતં શ્રી મહાવીર સ્તવનમ્ ૦–૨–૦
૨૦ પંચસૂત્રમ્ ૦–૬–૦
૨૧ શ્રી જમ્બૂસ્વામિ ચરિતમ્ ... ૦–૪–૦
૨૨ શ્રી રત્નપાલ નૃપકથાનકમ્ ... ૦–૫–૦
૨૩ સૂક્ત રત્નાવલી ૦–૪–૦
૨૪ મેઘદૂત સમસ્યાઃલેખઃ ... ૦–૪–૦
૨૫ ચેતોદૂતમ્ ૦–૪–૦
+૨૬ શ્રી પર્યુષણા પર્વાષ્ટાન્હિકા વ્યાખ્યાનમ્ ૦–૬–૦
+૨૭ ચંપકમાલા કથા ૦–૬–૦
+૨૮ સમ્યક્ત્વ કૌમુદી ૦–૧૨–૦
+૨૯ શ્રાદ્ધ ગુણવિવરણમ્ ... ૧–૦–૦
+૩૦ ધર્મ રત્ન પ્રકરણમ્ ૦–૧૨–૦
+૩૧ શ્રી કલ્પસૂત્રમ્ સુબોધિકા ... ૦–૦–૦
+૩૨ ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર ૫–૦–૦
+૩૩ ઉપદેશ સપ્તતિકા ૦–૧૩–૦
+૩૪ કુમારપાળ પ્રબન્ધ ૧–૦–૦
+૩૫ શ્રી આચારોપદેશ ૦–૩–૦
+૩૬ શ્રી રોહિણી-અશોકચંદ્ર કથા ૦–૨–૦
+૩૭ ગુરૂ ગુણ ષટ્ ત્રિંશત્ ષટ્ત્રિંશિકા કુલકમ્ ૦–૧૦–૦
+૩૮ શ્રી જ્ઞાનસાર સૂત્રમ્ ૧–૪–૦
૩૯ સમયસાર પ્રકરણમ્ ... ૦–૧૦–૦
+૪૦ સુકૃત સાગર... ... ... ૦–૧૨–૦
+૪૧ ધમ્મિલ કથા... ... ... ૦–૨–૦
૪૨ પ્રતિમા શતકમ્ ૦–૮–૦
+૪૩ ધન્ય કથાનકમ્ ૦–૨–૦
+૪૪ ચતુર્વિંશતિ જિનસ્તુતિ સંગ્રહ ૦–૬–૦
+૪૫ રૌહિણેય–કથાનકમ્... ... ૦–૨–૦
+૪૬ લઘુક્ષેત્ર સમાસ પ્રકરણમ્ ... ૧–૦–૦
+૪૭ બૃહત્સંગ્રહણી ૨–૮–૦
+૪૮ શ્રાદ્ધ વિધિ ૨–૮–૦
+૪૯ ષડ્ દર્શન સમુચ્ચયઃ ... ૩–૦–૦
+૫૦ પંચ સંગ્રહ ૩–૮–૦
૫૧ સુકૃત સંકીર્તનમ્ ૦–૮–૦
+૫૨ સટીકાશ્ચત્વારઃપ્રાચીનાઃ કર્મગ્રન્થા ૨–૮–૦

+ આ નીશાનીવાળા પુસ્તકો સીલક નથી.

For Private And Personal Use Only

+૫૩ સમ્બોધ સપ્તતિઃ ૦-૧૦-૦
+૫૪ કુવલયમાલા કથા ૧-૮-૦
૫૫ સામાચારી પ્રકરણ આરાધક વિરાધકચતુર્ભંગી પ્રકરણમ્... ૦-૮-૦
૫૬ કરુણા વજ્રાયુદ્ધ નાટકમ્ ... ૦-૪-૦
+૫૭ કુમારપાળ ચરિત્ર મહાકાવ્યમ્ ૦-૮-૦
૫૮ મહાવીર ચરિયં ૧-૦-૦
૫૯ કૌમુદી મિત્રાનન્દમ્... ... ૦-૬-૦
૬૦ પ્રબુદ્ધ રોહિણેયમ્ ૦-૫-૦
૬૧ ધર્માભ્યુદયમ્... ... ... ૦-૪-૦
૬૨ પંચનિર્ગ્રન્થીપ્રજ્ઞાપનોપાંગ તૃતીય પદ સંગ્રહણી પ્રકરણ ... ૦-૬-૦
૬૩ રયણસેહરી કહા ૦-૬-૦
૬૪ સિદ્ધ પ્રાભૃતં સટીકમ્ ... ૦-૧૦-૦
૬૫ દાનપ્રદીપ ૨-૦-૦
૬૬ બંધહેતૂદય ત્રિભંગી પ્રકરણ ૦-૧૦-૦
૬૭ ધર્મ પરીક્ષા ૧-૦-૦
૬૮ સપ્તતિશત સ્થાન પ્રકરણમ્... ૧-૦-૦
૬૯ ચેઇઅ વંદણ મહાભાસં ... ૧-૧૨-૦
૭૦ પ્રશ્ન પદ્ધતિનામા ગ્રન્થઃ ... ૦-૨-૦
+૭૧ શ્રી કલ્પસૂત્રમ્ કિરણાવલી ... ૦-૦-૦
૭૨ યોગદર્શન તથા યોગવિંશિકા ૧-૮-૦
૭૩ મંડલ પ્રકરણં ૦-૪-૦
૭૪ દેવેન્દ્ર નરકેન્દ્ર પ્રકરણમ્ ... ૦-૧૨-૦
૭૫ ચન્દ્રવીરશુભા-ધનધર્મ-સિદ્ધદત્તકપિલ-સુમુખ નૃપાદિમિત્ર ચતુષ્ક-કથા ચતુષ્ટયમ્ ... ૦-૧૧-૦
૭૬ જૈન મેઘદૂતમ્ ૨-૦-૦
૭૭ શ્રાવકધર્મ વિધિ પ્રકરણ ... ૦-૮-૦
૭૮ ગુરુતત્ત્વ વિનિશ્ચયઃ ૩-૦-૦
૭૯ ચતુર્વિંશતિ 'ઐંદ્રસ્તુતિ" ... ૦-૪-૦
વસુદેવ હીંડી. ભાગ ૧ લો... છપાય છે.

(વગર નંબરના)

૧ સુસઢ ચરિત્ર ૦-૨-૦
+૨ જલ્પ મંજરી... ... ... ૦-૨-૦
+૩ સુદર્શના ચરિત્ર (પ્રથમભાગ) ૦-૬-૦
૪ અનુત્તરોવવાઇ સૂત્ર... ... ૦-૬-૦
૫ નળ દમયંતી મૂળ ... ... ભેટ.
+૬ જૈન વ્રત ક્રિયા વિધિ. ... ભેટ.
+૭ સાધુ આવશ્યક ક્રિયાનાં સૂત્રો ભેટ.
૮ નયોપદેશ ૧-૦-૦
૯ શ્રીપાળ ચરિત્ર ૦-૪-૦
૧૦ ગાંગેય ભંગ પ્રકરણ ૦-૪-૦
૧૧ મૃગાંક ચરિત્ર ૦-૪-૦

પ્રવર્તક શ્રી કાંતિવિજયજી જૈન ઐતિહાસિક ગ્રંથો.

+૧ વિજ્ઞપ્તિ ત્રિવેણી ૧-૦-૦
+૨ કૃપારસકોષ ૧-૦-૦
+૩ શત્રુંજય તીર્થોદ્ધાર પ્રબંધ... ૦-૧૦-૦
+૪ પ્રાચીન જૈન લેખ સંગ્રહ ભાગ ૧ લો. ૧-૦-૦
૫ દ્રૌપદી સ્વયંવરમ્ ૦-૪-૦
૬ પ્રાચીન જૈન લેખ સંગ્રહ ભા.૨ જો ૩-૮-૦
૭ જૈન ઐતિહાસિક ગૂર્જર કાવ્ય સંચય. ૨-૧૨-૦

+ આ નીશાનીવાળા પુસ્તકો સીલકે નથી.

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ગુજરાતી ભાષાના-ભાષાંતર વિગેરેના ગ્રંથો.

૧ શ્રી જૈન તત્વાદર્શ ૫-૦-૦

૨ શ્રી નવતત્વનો સુંદરબોધ. ... ૦-૧૦-૦

+૩ દેવસિરાઇ પ્રતિક્રમણ સૂત્રાર્થ ૦-૩-૦

૪ શ્રી જીવવિચાર વૃત્તિ ૦-૬-૦

+૫ શ્રી અજ્ઞાનતિમિર ભાસ્કર ... ૨-૮-૦

+૬ શ્રી જૈનધર્મ વિષયિક પ્રશ્નોત્તર ૦-૮-૦

+૭ વિવિધ પૂજા સંગ્રહ ૧-૮-૦

૮ શ્રી દંડક વૃત્તિ... ... ... ૦-૮-૦

૯ શ્રી નયમાર્ગ દર્શક ૦-૧૨-૦

૧૦ હંસ વિનોદ ૦-૧૨-૦

+૧૧ વિવિધ પૂજાસંગ્રહ બીજી આવૃત્તિ ૧-૮-૦

૧૨ કુમાર વિહાર શતક ૧-૮-૦

૧૩ શ્રી જૈન ધર્મ વિષયિક પ્રશ્નોત્તર બીજી આવૃત્તિ... ... ... ૦-૮-૦

૧૪ શ્રી જૈન તત્ત્વસાર મૂળ તથા ભાષાંતર. ૦-૬-૦

+૧૫ ,, ભાષાંતર ૦-૨-૦

૧૬ શ્રી આત્મ વલ્લભ જૈન ... સ્તવનાવલી ૦-૬-૦

૧૭ શ્રી મોક્ષપદ સોપાન ૦-૧૨-૦

૧૮ ધર્મ બીન્દુ ગ્રંથ આવૃતી બીજી ૨-૦-૦

૧૯ શ્રી પ્રશ્નોત્તર પુષ્પમાળા ... ૦-૧૪-૦

+૨૦ ધ્યાન વિચાર ૦-૩-૦

૨૧ શ્રી શ્રાવક કલ્પતરૂ ૦-૬-૦

૨૨ શ્રી આત્મપ્રબોધ ભાષાંતર ... ૨-૮-૦

+૨૩ શ્રી આત્મોન્નતિ ૦-૧૦-૦

+૨૪ શ્રી પ્રકરણ પુષ્પમાળા ... ૦-૬-૦

૨૫ શ્રી જંબુસ્વામિ ચરિત્ર ... ૦-૮-૦

૨૬ જૈન ગ્રંથ ગાઇડ. ૧-૦-૦

૨૭ શ્રી નવાણું પ્રકારી પૂજા ... (અર્થ સહિત) ૦-૮-૦

૨૮ શ્રી તપોરત્ન મહોદધિ ભા.૧-૨. ૧-૦-૦

૨૯ શ્રી સમ્યક્ત્વ સ્વરૂપ સ્તવ. ... ૦-૪-૦

+૩૦ શ્રી શ્રાદ્ધગુણ વિવરણ ભાષાંતર ૨-૦-૦

૩૧ શ્રી ચંપકમાળા ચરિત્ર ... ૦-૮-૦

+૩૨ કુમારપાળ ચરિત્ર ૦-૬-૦

૩૩ સમ્યક્ત્વ કૌમુદી ભાષાંતર ... ૧-૦-૦

૩૪ શ્રી પ્રકરણ પુષ્પમાળા ... (દ્વિતીય પુષ્પ) ૦-૮-૦

+૩૫ શ્રી અનુયોગદ્વાર સૂત્ર... ... ૦-૫-૦

૩૬ શ્રી અધ્યાત્મમત પરિક્ષા ... ૦-૪-૦

૩૭ શ્રી ગુરૂ ગુણમાળા ૦-૬-૦

૩૮ શ્રી શત્રુંજય તીર્થ સ્તવનાવલી. ૦-૫-૦

+૩૯ શ્રી આત્મ કાન્તિ પ્રકાશ ... ૦-૪-૦

૪૦ શ્રી જ્ઞાનામૃત કાવ્યકુંજ ... ૦-૮-૦

+૪૧ શ્રી દેવભક્તિમાળા પ્રકરણ ... ૧-૦-૦

૪૨ શ્રી ઉપદેશ સપ્તતિકા ૧-૦-૦

૪૩ શ્રી સંબોધ સપ્તતિકા ૧-૦-૦

૪૪ શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ ગુણ રત્નમાળા ૧-૮-૦

૪૫ સુમુખનૃપાદિ ધર્મ પ્રભાવકોની કથા. ૧-૦-૦

૪૬ શ્રી નેમનાથ પ્રભુનું ચરિત્ર ... ૨-૦-૦

૪૭ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ચરિત્ર ભા ૧લો ૨-૦-૦

૪૮ આદર્શ જૈન સ્ત્રી રત્નો ... ૧-૦-૦

૪૯ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ચરિત્ર ભા ૨જો ૨-૮-૦

૫૦ શ્રીદાનપ્રદીપ... ... ... ૩-૦-૦

૫૧ શ્રીનવપદજી પૂજા (અર્થ સહિત) ૧-૪-૦

૫૨ કાવ્ય સુધાકર ૨-૮-૦

૫૩ શ્રી આચારોપદેશ ૦-૮-૦

૫૪ ધર્મરત્ન પ્રકરણ ૧-૦-૦

૫૫ શ્રી પંચ પ્રતિક્રમણ સૂત્ર (અર્થ સહિત) ૧-૧૨-૦

૫૬ શ્રી આત્મવિશુદ્ધિ ૦-૬-૦

+ આ નિશાનીવાળા પુસ્તકો શીલીકમાં નથી.

For Private And Personal Use Only

૫૭ કુમારપાળ પ્રતિબોધ... ... ૩-૧૨-૦
૫૮ જૈન નરરત્ન " ભામાશાહ "... ૨-૦-૦
૫૯ આત્માનંદ સભાની લાઇબ્રેરીનું
અંક્ષરાનુક્રમ લીસ્ટ.... ... ૦-૧૪-૦

૬૦ શ્રી વિમલનાથ ચરિત્ર ... ૧-૧૨-૦
શ્રી પ્રભાવક ચરિત્ર ... છપાય છે.
શ્રી ચંદ્રપ્રભુ ચરિત્ર ... ... "
શ્રી મહાવીર સ્વામિ ચરિત્ર... "

અન્ય ગ્રન્થો.

તત્ત્વનિર્ણય પ્રાસાદ... ... ૧૦-૦-૦
અભયકુમાર ચરિત્ર ભા, ૧ લો. ૨-૪-૦
અભયકુમાર ચરિત્ર ભા. ૨ જો. ૩-૦-૦
સઝાયમાળા ભાગ ૧ થી ૪ દરેકના... ૨-૦-૦
કર્મગ્રંથ હિંદી ભા. ૧ લો. (હીંદી) ૧-૪-૦
સદર ભા. ૨ જો. (,,) ૦-૧૨-૦
સદર ભા. ૩ જો. (,,) ૦-૮-૦
સદર ભા. ૪ થો. (,,) ૨-૦-૦
દંડક ... ... (,,) ૦-૩-૦
વિતરાગ સ્તોત્ર ... (,,) ૦-૩-૦
સજ્જન સન્મિત્ર ૪-૦-૦
સિદ્ધાંત મુકતાવલી ૦-૧૦-૦
જૈનભાનુ ૦-૮-૦
વિમલ વિનોદ ૦-૧૦-૦
વિશેષ નિર્ણય ૦-૪-૦
અવિદ્યા અંધકાર માર્તંડ ... ૦-૪-૦
શ્રી નવપદજી પૂજા શ્રી ગંભીર વિ. કૃત ૦-૨-૦
પૂજાસંગ્રહ શાસ્ત્રી વિજયાનંદ સૂરિ-
વિજયવલ્લભસૂરિ-શ્રીહંસવિ. મ. કૃત. ૧-૪-૦
આત્મવલ્લભ પૂજા સંગ્રહ ... ૧-૮-૦
સત્તરભેદી પૂજા (હારમોનીયમ નોટી-
સન સારીગમ સાથે... ... ૦-૪-૦
જૈનસતી રત્નો (સચિત્ર) ... ૧-૪-૦
જૈનગીતા... ... ... ૧-૦-૦
ન કોપ ૦-૮-૦

ચૈત્યવંદન ચોવીશી ૦-૬-૦
પ્રાણપ્રેમ પુષ્પમાળા ૧-૪ ૦
ધર્મ અને જીવન ૦-૩-૦
મહિલા મહોદય ભા. ૧-૨ દરેકના ૨-૦-૦
જૈન મહાભારત સચિત્ર... ... ૬-૦-૦
રાજકુમારી સુદર્શના... ... ૩-૦-૦
મલયા સુંદરી ૨-૮-૦
શ્રીપાળ રાજાનો રાસ (સાર્થ સચિત્ર) ૨-૦-૦
સમ્મેતશિખર ચિત્રાવલી ... ૨-૮-૦
ઉત્તમ કુમાર (સચિત્ર) ... ૧-૪-૦
નારચન્દ્ર જયોતિષ ૩-૦-૦
ભદ્રબાહુ સંહિતા ૨-૦-૦
વિવેક વિલાસ (સચિત્ર) ... ૩-૦-૦
સમરાદિત્ય કેવળી ચરિત્ર ... ૫-૦-૦
પૂજા સંગ્રહ સચિત્ર ભા. ૧ થી ૭ ૫-૦-૦
નવપદ ઓળી વિધિ... ... ૦-૧૨-૦
નવપદજી મંડળની છબી ... ૦-૪-૦
સિદ્ધચક્રજીના યંત્રની છબી ... ૦-૨-૦
ચૌદ રાજલોક પૂજા ૦-૧-૦
સમ્યકત્વ દર્શન પૂજા... ... ૦-૧-૦
પંચપ્રતિક્રમણ સૂત્ર, ગુજરાતી ... ૦-૧૦-૦
(,,) શાસ્ત્રી ... ૦-૧૦-૦
દેવસીરાઇ પ્રતિક્રમણ, ગુજરાતી ૦-૪-૦
(,,) શાસ્ત્રી ... ૦-૪-૦

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

સુંદર ફોટાઓ (છબીઓ).

મુનિમહારાજાઓના દરેક સાઈઝની છબીઓ તથા તીર્થોના રંગીન નકશા અને ફોટા.

તથા કલકતાવાળા નથમલ ચાંડાલીયા ફોટોગ્રાફરે હાલમાં એવા વિવિધ રંગોથી તૈયાર કરેલા સુંદર, મનોહર અને આકર્ષક ફોટાઓ બહાર પાડયા છે.

શ્રી કેસરીયાજી મહારાજ	૧૫+૨૦	૦—૮—૦
શ્રી ચંદ્રગુપ્તના સોળ સ્વપ્ન (સમજણ સહિત) ,,		૦—૮—૦
મધુ બિંદુ	,, ,,	૦—૬—૦
ષટ્લેશ્યા	,, ,,	૦—૬—૦
શ્રી જીનદત્તસુરિજી—(દાદાસાહેબ)	,, ,,	૦—૬—૦
પાવાપુરીનું જીન મંદિર	૧૨+૨૦	૦—૪—૦

પુના ચિત્રશાળા પ્રેસની રંગીન છબીયો.

શ્રી ગૌતમસ્વામીજી મહારાજ	૧૫+૨૦	૦-૧૦-૦
શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાન	૧૫+૨૦	૦—૮—૦

સૂચના—સિવાય અમારે ત્યાં જૈનધર્મનાં તમામ ગ્રંથો, જેવા કે—શાહ ભીમશી માણેક મુંબઇ, શાહ મેઘજી હીરજી—મુંબઇ, શ્રી જૈનધર્મ પ્રસારક સભા—જૈન ઓફીસ-ભાવનગર શેઠ દેવચંદ લાલભાઇ પુસ્તકોદ્ધાર ફંડ—મુંબઇ, શાહ હીરાલાલ હંસરાજ—જામનગર, સલોત અમૃતલાલ અમરચંદ—પાલીતાણા, શ્રી જૈન સસ્તી વાંચનમાળા—ભાવનગર, નથમલ ચાંડાલીયા ફોટોગ્રાફર—કલકત્તા. વિગેરે પુસ્તકો પ્રકટકર્તાના તમામ પુસ્તકો, તેમજ અન્યના પુસ્તકો, નકશાઓ, અને મુનિરાજ તથા તીર્થોના તેમજ શ્રી તીર્થંકર ભગવાન તથા શ્રીગૌતમસ્વામીના ફોટોગ્રાફ (છબીયો) અમારે ત્યાંથી મળશે. નફો જ્ઞાનખાતામાં જાય છે, જેથી મંગાવનારને તે પણ લાભ થાય છે.

લખોઃ—શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા—

ભાવનગર.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

લાઇફ મેમ્બર.

કોઇપણ શ્વેતાંમ્બર મૂર્તિપૂજક જૈન આ સભામાં સભાસદ તરીકે દાખલ થઇ શકે છે.

એક સાથે રૂા ૫૦૦) આપનાર ગૃહસ્થ આ સભાના પેટ્રન (માનવંતા મુરબ્બી) થઇ શકશે.

એક સાથે રૂા ૧૦૦) આપનાર પહેલા વર્ગના લાઇફ મેમ્બર થઇ શકશે.

એક સાથે રૂા ૫૦) આપનાર બીજા વર્ગના લાઇફ મેમ્બર થઇ શકશે

જૈન લાયબ્રેરી, શાળા કે સંસ્થા મેમ્બર તરીકે રજીસ્ટર્ડ થવા માગે તો રૂા ૫૦) ભરવાથી બીજા વર્ગના લાઇફ મેંમ્બરોના હક્કો ભોગવી શકશે.

પહેલા વર્ગના લાઇફ મેમ્બરોને સભા તરફથી પ્રગટ થતા પુસ્તકની એક એક નકલ તથા આત્માનંદ પ્રકાશ માસિક તેમની જીંદગી સુધી ભેટ આપવામાં આવશે.

બીજા વર્ગનાં લાઇફ મેમ્બરોને સભા તરફથી પ્રકાશિત થતા બે રૂપીઆની કિંમત સુધીના દરેક ગ્રંથની એક એક નકલ ભેટ આપવામાં આવશે, તેમજ આત્માનંદપ્રકાશ માસિક પણ તેમની જીંદગી સુધી ભેટ મળશે.

આત્માનંદ પ્રકાશ.

ઉપરોક્ત માસિક સભા તરફથી છવીશ વર્ષથી પ્રકટ થાય છે. તેમાં ધાર્મિક, ઐતિહાસિક, સામાજીક અને નૈતિક ઉપરાંત સ્ત્રી કેળવણી અને વિદ્યાર્થી વિભાગ વાંચનના લેખો પણ આવે છે, કે જેથી સ્ત્રી જાતિનું ગૌરવ તેમનું માતા તરીકેનું સ્થાન અને બાળકોને ઉત્તમ સંસ્કાર કેમ આપી શકાય ? તે તથા સમાજની ભાવિ ઉન્નતિમાં સ્ત્રીઓ અને વિદ્યાર્થીઓ કેમ આદર્શ બને તે માટે ઉત્તમ લેખો આપવામાં આવે છે. જેથી વાંચન માટે સમાજની રૂચી વધતા તે માટે અનેક પ્રશંસાના પત્રો આવેલ છે. મંગાવી ખાત્રી કરો !

વાર્ષિક લવાજમ રૂા ૧--૪--૦ વાર્ષીક ભેટનું સુંદર દળદાર પુસ્તક તથા પંચાંગ ભેટ આપવામાં આવે છે.

પુસ્તક પ્રકાશન ખાતું.

આ સભા તરફથી આજે ત્રીશ વર્ષથી ચાલુ છે. અમારા તરફથી પ્રકટ થતા ગુજરાતી સંસ્કૃત, માગધી, હીંદી વિગેરે પુસ્તકોની સાહિત્યરસીક સાક્ષરો મુક્તકંઠે પ્રશંસા કરે છે જેથી તેનો લાભ લેવા ન ચુકશો, નફો જ્ઞાનખાતામાં જાય છે. સીરીઝ સિવાયના અન્ય પડત કિંમતે આપવામાં આવે છે. લખોઃ—

શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા—ભાવનગર.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

તમારૂં નામ અમર કરવું હોય તો

આટલું

વાંચી નિર્ણય કરી લ્યો.

આ જગતમાં જન્મ ને મરણ પ્રત્યેક પ્રાણીને માટે સર્જાયેલ છે. જ્યારે મનુષ્યોને પરમાત્માએ જ્ઞાન અને બુદ્ધિ આપેલ હોવાથી તે પોતાના માટે અનેરો માર્ગ શોધી કાઢે છે. જેથી **તમારે** આ જીવનમાં તમારૂં નામ અમર રાખવું હોય, જ્ઞાનભક્તિ કરવી હોય **જૈન સાહિત્ય** સેવા કરી જ્ઞાન ઉપાર્જન કરવું હોય તો નીચેની યોજના વાંચી, વિચારી આજેજ આપ નિર્ણય કરો. અને આપના નામની ગ્રંથમાલા પ્રસિદ્ધ કરાવી તે અમૂલ્ય લાભ મેળવો.

યોજના.

જે ગૃહસ્થ ઓછામાં ઓછા રૂા. ૧૦૦૦) એક હજાર આ સભાને આપે તેમના નામથી ગ્રંથમાળા (સીરીઝ) (ગ્રંથો) આ સભાએ દરેક વખતે નીચેની શરતે પ્રકટ કરવા.

૨ સીરીઝનો પ્રથમ ગ્રંથ છપાવવાને માટે વધારેમાં વધારે રૂા. ૧૦૦૦) સુધી આ સભાએ ખરચવા.

૪ અમુક સંખ્યામાં જાહેર લાઇબ્રેરી કે ભંડાર તેમજ સાધુ સાધ્વી મહારાજ વગેરેને આ સિરિઝના ગ્રંથો સભાના નિયમ મુજબ જે જે ભેટ અપાય તે તે ' સિરિઝવાલાની વતી સભા મારફત ભેટ ' એવી ચીઠ્ઠી છપાવી પુસ્તક ઉપર ચોડી ભેટ મોકલવામાં આવશે.

૭ તે સીરીઝની છપાતી દરેક બુકની પચીશ કોપી જે ગૃહસ્થના તરફથી આ ગ્રંથમાળા સીરીઝ છપાય તેમને ભેટ આપવામાં આવશે.

૮ તે સીરીઝના પ્રથમ અડધા ગ્રંથો ખપી ગયા હોય તે સમયે ઉપજેલી તે રકમના પ્રમાણમાં તે ગૃહસ્થના નામથી બીજો ગ્રંથ (સિરિઝનો) સભાએ છપાવવો શરૂ કરવો: એજ ક્રમ સાચવી સિરિઝના બીજા ગ્રંથો સભાએ નિરંતર છપાવવા.

૧૦ ગ્રંથમાળાના પ્રથમના એકજ ગ્રંથમાં સીરીઝવાળા ગૃહસ્થનું ટુંકું જીવનચરિત્ર, ફોટોગ્રાફ અને અર્પણ પત્રિકા તેમની ઇચ્છાનુસાર (એકજવાર) આપવામાં આવશે.

નીચેના પ્રમાણેના મહાશયોના નામથી ગ્રંથમાળાઓ પ્રકટ થઇ ચૂકી છે.

૧ શેઠ આણંદજી પુરૂષોતમદાસ.
૨ વોરા હઠીચંદ ઝવેરચંદ
૩ શ્રીમાન્ સુખસાગરજી મહારાજ
૪ શ્રીમાન્ આચાર્યશ્રી બુદ્ધિસાગરજી મહારાજ
૫ વકીલ હરીચંદ નથુભાઇ
૬ શ્રી આત્મવલ્લભ ગ્રંથમાળા
૭ શેઠ નાગરદાસભાઇ પુરૂષોતમદાસ રાણપુર.
૮ શેઠ ઝવેરભાઇ ભાઇચંદ
૯ મગનલાલ ઓધવજી
૧૦ શેઠ અમરચંદ હરજીવનદાસ
દીપચંદ ગાંડાભાઇ

ઉપરના મહાશયોએ પોતાની લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કર્યો છે. આપ પણ વિચારી તે રસ્તે ચાલવા પ્રયત્નશીલ થઇ સાહિત્યના ક્ષેત્રમાં આપનું નામ અમર કરશો. તેમ ઇચ્છીએ છીએ.

લખોઃ—શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા.—ભાવનગર.

આનંદ પ્રી. પ્રેસ-ભાવનગર.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

શ્રી

આત્માનન્દ પ્રકાશ.

॥ वंदे वीरम् ॥

तेषां पारमेश्वरमतवर्त्तिनां जन्तूनां नास्त्येव शोको न विद्यते दैन्यं प्रलीनमौत्सुक्यं व्यपगतो रतिविकारः जुगुप्सनीया जुगुप्सा असम्भवी चित्तोद्वेगः अतिदूरवर्तिनी तृष्णा समूलकाषंकषितः सन्त्रासः किन्तर्हि तेषां मनसि वर्तते धीरता कृतास्पदा गम्भीरता अतिप्रबलमौदार्यं निरतिशयोऽवष्टंभः।

उपमिति भवप्रपंचा कथा.

पुस्तक २६ मुं. } वीर संवत् २४५५. चैत्र आत्म संवत् ३३. } अंक ९ मो.

આત્મ–સ્તવન.

(રાગ–આઇ વસંત બહાર.)

શ્રી અર્હન જીન ચંદરે, ધ્યાવો અંતર મંદિરમાં–એ ટેક.

અંતર મંદિરમાં ધ્યાનાસનપર,
શોભે આનંદનો વંદરે— ધ્યાવો, (૧)

મન શુદ્ધિને વચનની શુદ્ધિ,
કાયા શુદ્ધિ સુખ કંદરે— ધ્યાવો. (૨)

આતમ પ્રદેશમાં ચોળ મજીઠ રંગ,
કદી ન ઉતરે અમંદરે— ધ્યાવો. (૩)

દુધ સાકર જેમ એક મેક થાતાં,
કાઢી ન શકે કોઈ ઇંદ રે— ધ્યાવો (૪)

ભાવથી ભાવના અમૃત ભાવો,
તો પામશો અતિશય આનંદરે— ધ્યાવો. (૫)

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

રોમ રોમ રાજી વન વિકશન,
ભવિ ગાવો વસંતનો છંદરે— ધ્યાવો (૬)
ક્ષયિક ગુણની પુષ્ટિ કરંતા,
હરંતા પાપનો ફંદરે— ધ્યાવો. (૭)
પરમાતમ પદના જે ભોગી,
પામશે શિવ લબ્ધિ ચંદરે— ધ્યાવો. (૮)

ૐ

॥ श्री नवपदजी आराधना ॥

(નાથ કૈસે ગજકો બંધ છુડાયો—એ રાગ.)

નવપદ ધ્યાન ધરો ભવિ ! પ્રાણી,
ભવ સાયર તરણી પીછાણી. નવ૦

અર્હન–સિદ્ધ સૂરીશ્વર પાઠક, સાધુ વૃન્દ સુખકારી;
દંસણ–નાણ–ચરણ–તપ સંયુત, **નવપદ** જગ જયકારી. નવ૦ ૧
ગુણી ગુણ સંબંધ પાંચ ચાર ક્રમ, ધ્યાન અજોડ કહાવે;
શાસ્ત્ર કથન સહુ સાધ્ય શિરોમણી, ધ્યાને ધ્યેય પદ પાવે. નવ૦ ૨
શ્વેત રકત પીત નીલ શ્યામ છે, વર્ણ વિશિષ્ટ ગુણીના;
શ્વેત વર્ણ ગુણના છે સુંદર, નવપદ વર્ણન લીના. નવ૦ ૩
ગુણી–ગુણ સંબંધ **ગુરૂગમ** જાણી, ધ્યાનની ધૂન મચાવો,
નાસિકા અગ્રે દષ્ટિ ધરીને, યંત્રિત તાર લગાવો. નવ૦ ૪
વર્ણ શ્યામ–નીલ પીત રકત અને, શ્વેત ઉલટ ક્રમ લેતા;
સાધુ–પાઠક–સૂરિ સિદ્ધને અર્હન, ધ્યાન સ્ફૂરન દગ દેતા. નવ૦ ૫
શ્વેત વર્ણ ગુણ ચ્યારનો સાથે, સંબંધ શુદ્ધ સ્વભાવે;
આતમ નિર્મલ કરવા કારણ, અનુપમ ઐકય મિલાવે. નવ૦ ૬
વિધિવત શ્રી " શ્રીપાલને મયણા " **આરાધન** કરી પ્રેમે;
રોગ મુકત સુખ સંપત્તિ ભોકતા, મુકિત વધુ વરે નેમે નવ૦ ૭
આશ્વિન ચૈત્ર તણી અષ્ટાન્હિકા, શાશ્વતિ શાસ્ત્રે દાખી;
" આરાધન નવપદ " કરવાને, સમય ન ચુકચિત્ત રાખી, નવ૦ ૮

વેલચંદ ધનજી.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

અગીયાર અંગોમાં નિરૂપણ કરેલ તીર્થંકર ચરિત્ર.

(ગતાંક પૃષ્ઠ ૨૦૫ થી શરૂ.)

સુમતિનાથ ભગવાને વગર ઉપવાસે, વાસુપૂજ્યે ચોથભકત ઉપવાસે, પાર્શ્વનાથ તથા મલ્લીનાથે અઠ્ઠમભકત ઉપવાસે, અને બીજા તીર્થંકરોએ છઠ્ઠભકત તપસ્યા કરી દીક્ષા લીધી. (૨૬)

આ ચોવીશે તીર્થંકરોને પ્રથમ ભિક્ષા આપનાર ચોવીશ પુરૂષો હતા તેના નામઃ—શ્રેયાંસ, બ્રહ્મદત્ત, સુરેન્દ્રદત્ત, ઇંદ્રદત્ત, પદ્મ, સોમદેવ, માહેન્દ્ર, સોમદત્ત, પુષ્ય, પુનર્વસુ, પૂર્ણચંદ્ર, સુનંદ, જય, વિજય, ધર્મસિંહ, સુમિત્ર, વર્ગસિંહ, અપરાજીત, વિશ્વસેન, ઋષભસેન, દિન્ન, વરદત્ત, ધન, અને બહુલ. આ દરેક વિશુદ્ધ લેશ્યાવાળા હતા, જીનવરની ભકિતમાં અંજલિપુટવાળા, જેઓએ તે કાળ અને તે સમયને વિષે, જીનેશ્વરને ભિક્ષા આપી છે. (ગાથા ૨૭–૨૮–૨૯)

ઋષભદેવ ભગવાનને પ્રથમ એકવર્ષે ભિક્ષા મળી જેમાં ઇક્ષુરસથી પારણું થયું હતું અને શેષ તીર્થંકરોને અમીરસ સમા પરમાન્ન (ક્ષીર) થી **પારણું** થયું હતું. (૩૦–૩૧)

જ્યાં સર્વ તીર્થંકરોને પહેલી ભિક્ષા મળી ત્યાં પુરૂષ પ્રમાણમાં ધનવૃષ્ટિ થઇ હતી (૩૨)

આ ચોવીશે તીર્થંકરોને ચોવીશ **ચૈત્ય** (જ્ઞાન) વૃક્ષો હતાં, તેનાં નામઃ— વડ, સપ્તપર્ણ, શાલ, પ્રિયાલ, પ્રિયુંગ, છત્ર, શિરિષ, નાગ; માલી, (શાલા) પ્રિયંગુ, પિંદુક (ટીંબરૂં) પાડલ, જાંબુડો, પીપળો, દધિપર્ણ, નંદી, તિલક, આંબો, અશોક, ચંપક, બકુલ, વેતસ, ધાતકી અને શાલ (ગાથા–૩૩–૩૪–૩૫) * ૧૭

શાલવૃક્ષથી ઢંકાએલ સર્વઋતુમાં ફળનાર અશોકવૃક્ષ, નામે જે (સમવસરણનું) ચૈત્યવૃક્ષ હોય છે, તે મહાવીર પ્રભુને બત્રીશ ધનુષ્યનું હોય છે. ઋષભદેવ ભગવાનનું ચૈત્યવૃક્ષ ત્રણ ગાઉનું હોય છે. અને બાકીના તીર્થંકરોનાં ચૈત્યવૃક્ષો દેહમાનથી બારગણા પ્રમાણવાળાં હોય છે. આ જીનવરોના ચૈત્યવૃક્ષો, દેવો,

† ૧૭ અન્ય સ્થાને ચૈત્યવૃક્ષો માટે નામાંતરે પણ મળે છે.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

અસુરો અને સુવર્ણ કુમારોથી પૂજીત હોય છે. આ છત્ર, પતાકા, વેદિકા, અને તોરણોથી યુક્ત હોય છે–(ગાથા–૩૬–૩૭–૩૮)

આ ચોવીશ તીર્થંકરોને ચોવીશ **શિષ્યો.** મુખ્ય હતા, તેનાં નામો:—ઋષભસેન, (પુંડરીક) સિંહસેન, ચારૂ, વજનાભ, ચમર, સુવ્રત (પ્રદ્યોતન) વિદર્ભ, દત્ત, વરાહ, આનંદ (પદ્મનંદી) ગોસ્તુભ (કૃતાર્થ) સુધર્મા (સુભૂમ) મંદર, યશ, અરિષ્ટ, ચક્રાયુધ, શાંબ, કુંભ, અભિનય, ઇંદ્રકુંભ, (મલ્લી) શુભ, વરદત્ત, દિન, અને ઇંદ્રભૂતિ, તીર્થપ્રવર્ત્તક જીનવરોનાં પ્રથમ શિષ્યો અતિ ઉન્નત કુલવંશવાળા અને ગુણવાન હોય છે. (ગાથા–૩૯–૪૦–૪૧)

આ ચોવીશ તીર્થંકરોની મુખ્ય શિષ્યાઓ ચોવીશ હતી, તેનાં નામો–બ્રાહ્મી, ફલ્ગુ, શામા, અજીત, કાશ્યપી, રતિ, સોમા, સુમના, વારૂણી, સુલસા, ધારણી, ધરણી, ધરણીધરા, પદમા–શિવા. શુચિ, અંમૂઆ, રક્ષિકા, બંધુમતિ, પુષ્પમતિ, અમિલા, અધિકા, યક્ષદિન્ના, પુષ્પચૂલા, અને અને ચંદનબાલા, તીર્થ પ્રવર્ત્તનહાર તીર્થંકરોની આ પ્રથમ શિષ્યાઓ, અતિ ઉન્નતકુલ વંશવાળી વિશુદ્ધ વંશવાળી અને ગુણવાન હોય છે–(ગાથા–૪૨–૪૩–૪૪)

૧૫૮ બાર ચક્રવર્તી અને નવ વાસુદેવોનો અધિકાર (ગાથા ૪૫ થી ૬૫)
* ૧૮

૧૫૯–તીર્થંકરો (ગાથા ૬૬ થી ૮૦)

જંબુદ્વીપનાં ઐરવત ક્ષેત્રમાં આ અવસર્પિણી કાળમાં ચોવીશ તીર્થંકરો થયા તે આ પ્રમાણે.

ચંદ્રાનન[1], સુચંદ્ર[2], અગ્નિસેન[3], નંદિસેન[4], (આત્મસેન) ઋષભદત્ત[5], વર્ત્તધારી[6] અને સોમચંદ્રને[7] વંદન કરૂં છું. યુક્તિસેન[8] (દીર્ઘબાહુ કે દીર્ઘસેન) અજીતસેન[9] (શતાયુત) શિવસેન[10] (સત્યસેન કે સત્યકી) બુદ્ધ, દેવશર્માને[11] અને નિક્ષિપ્તશસ્ત્ર[12] (શ્રેયાંસ) ને વંદન કરૂં છું જીનવૃષભ–અસંજ્વલ[13] (સ્વયંજલ) અમિતજ્ઞાની[14], અનન્તક (સિંહસેન રજરહિત, ઉપશાન્તને[15] અને ગુપ્તિસેનને[16] વંદન કરૂં છું. અતિપાર્શ્વ[17], સુપાર્શ્વ[18], દેવેન્દ્રોથી વંદા એલા, મરૂદેવ[19], મોક્ષે ગએલ ધર[20], ક્ષિણદુખ, શ્યામકોષ્ટને[21] [વંદન કરૂં છું] વીતરાગ અગ્નિસેન[22] (મહાસેન) વીતરાગ અગ્નિ પુત્રને[23] અને રાગદ્વેષ રહિત તથા મોક્ષે ગયેલા વારિષેણુને વંદન કરૂં છું. (ગાથા ૬૬ થી ૭૦)

જંબુદ્વીપનાં ભરત–ક્ષેત્રમાં આવતા ઉત્સર્પિણી કાળમાં **સાત કુલકરો થશે.**

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

તેનાં નામો–મૃગવાહન (મિતવાહન) સુભૂમ, સુપ્રભ, સ્વયંપ્રભ, દત્ત, સૂક્ષ્મ, અને સુબન્ધુ ભવિષ્યમાં થશે. (ગાથા–૭૧)

જંબુદ્વીપના ઐરાવત ક્ષેત્રમાં આવતા ઉત્સર્પિણી કાળમાં **દશ કુલકરો** તેનાં નામો–વિમલવાહન, સીમંકર, શ્રીમંધર, ક્ષમંકર, ક્ષેમંધર, દઢધનુ, દશધનુ શતધનુ, પ્રતિશ્રુચિ અને સુમતિ.

જંબુદ્વીપનાં ભરતક્ષેત્રમાં આગામી, ઉત્સર્પિણી કાળમાં ચોવીશ **તીર્થંકરો** થશે તેનાં નામ–મહાપદ્મ, સુરદેવ, સુપાર્શ્વ, સ્વયંપ્રભ, સર્વાનુભૂતિ, દેવશ્રુત, ઉદય, પેઢાલપુત્ર, પોટ્ટિલ, શતકીર્તિ, સર્વભાવને જાણનાર અરિહંત મુનિસુવ્રત, અમમ, નિષ્કષાય, નિપુલાક, નિર્મમ ચિત્રગુપ્ત, સમાધિ, સંવર, અમિવૃત્તિ, વિજય, વિમલ, દેવોપપાત, અનંત અને વિજય આ ચોવીશ તીર્થંકરો કહ્યાં છે–તેઓ ભરતક્ષેત્રમાં ભવિષ્યકાળમાં કેવળી થઇ ધર્મતીર્થને પ્રવર્ત્તાવશે. (૭૨ થી ૭૬)

આ ચોવીશ તીર્થંકરોના **પૂર્વભવના** ચોવીશ નામો હશે તે આ પ્રમાણે–શ્રેણીક, સુપાર્શ્વ, ઉદય, પોટ્ટિલ, દઢાયુ, કાર્તિક, શંખ, નંદ, સુનંદ, શતક દેવકી, સત્યકી, વાસુદેવ, બળદેવ, રોહિણી, સુલસા, રેવતી, શતાલી, ભથાલી, દ્વૈપાયન, કૃષ્ણ, નારદ, અંબડ, દારૂમંડ, અને સ્વાતિબુદ્ધ એ ભાવિ તીર્થંકરોના પૂર્વભવના નામો જાણવા (ગાથા ૭૭ થી ૮૦)

આ ચોવીશ તીર્થંકરોના ૨૪ પિતા થશે, ૨૪ માતા થશે, ચોવીશ મુખ્ય શિષ્યો થશે, ચોવીશ પ્રથમ ભિક્ષાદાતાઓ થશે, અને ચોવીશ ચૈત્યવૃક્ષો થશે.

ભરતક્ષેત્રનાં ભાવિ ચક્રવર્તિ અને વાસુદેવાદિનો અધિકાર (ગાથા ૮૧–૮૬) * ૧૮

જંબુદ્વીપનાં ઐરવત ક્ષેત્રમાં ભાવી ઉત્સર્પિણી કાળમાં ચોવીશ તીર્થંકરો થશે તેનાં નામો—સુમંગળ, સિદ્ધાર્થ, નિર્વાણ, મહાયશા, ધર્મધ્વજ, શ્રીચંદ; પુષ્પકેતુ, મહાચંદ્ર, શ્રુતસાગર, સિદ્ધાર્થ, પૂર્ણઘોષ, મહાઘોષ, સત્યસેન, સુરસેન, મહાસેન, સર્વાનંદ, દેવપુત્ર, સુપાર્શ્વ સુવ્રત, સુકોશલ, અનંત, વિજય, વિમલોત્તર, મહાબલ, અને દેવાનંદ, ભવિષ્ય કાળમાં થશે. આ ચોવીશ તીર્થંકર કહ્યા છે. તે ભવિષ્ય કાળમાં થશે. કાળમાં ઐરવતક્ષેત્રમાં કેવળી થઇને ધર્મ પ્રવર્ત્તાવશે. (ગાથા ૮૭ થી ૯૩)

ઐરવતક્ષેત્રના ભાવીચક્રવર્તી અને વાસુદેવ વિગેરેનો અધિકાર ૧૫૯ તીર્થંકરવંશ, ચક્રવર્તિવંશ, ગણધરવંશ, ઋષિવંશ, યતિ વંશ, અને મુનિવંશથી પ્રાપ્ત થયેલ શ્રુતાંગ એક સ્કંધવાળું સમવાયાંગસૂત્ર સમાપ્ત. (ચાલુ)

† ૧૮ સૂત્ર ૧૫૬ પછીના સૂત્રમાં ચક્રવર્તિ અને વાસુદેવના અધિકારો વિશાળ પ્રમાણમાં હોવાથી અહીં તેના અર્થો આપ્યા નથી.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

મહંતોના ચરણે.

(રાગઃ-અનુષ્ટુપ્-શિખરિણી)

વીરને ગૌતમસમા, સર્વજ્ઞ કેવલીવડે;
શ્વેત કીર્તિ હતી ત્હારી, પૂર્વે જૈનસમાજ હા ! (૧)

હતા કૈં આચાર્યો, અતુલ ગુણને લબ્ધિ ધરતા,
વગાડી જેઓએ, જિનધરમની હાકલ સદા;
કલિકાલે પણ આ, જગગુરૂ થયા હેમસૂરીજી,
કીધો જેને સ્થિર હા ! જિનધરમમાં ગુર્જરપતિ. * (૨)

હીરસૂરી ઉમાસ્વાતિ, યશોવિજયજી વળી;
મહર્ષિઓ થયા સૌએ, આનંદઘન સાથરે. (૩)

અહા ! એ પૂજ્યો સૌ, હૃદયમહીં આજે રમી રહ્યા,
સ્મરી જેને પામે, જનસમુહ સૌ ભક્તિલીનતા;
હતા એ વીરો તો, જિનધરમના મજ્બુત ભુજો,
ધ્રુજાવ્યા હા ! જેને, અવનિપરના સા શૂરવીરો. (૪)

નથી આજે અહા ! એવા, ધુરંધર મુનિવરો;
અભાવે જેહના આજે, ટળવળે સમાજ હા ! (૫)

મહર્ષિ કો આજે, જનસમૂહ માગે કરગરી;
ભણાવે જે સ્હેજે, '**સંગઠન**' તણા મંત્ર કીંમતી;
કરે જે એકત્ર, વિખરિત થતું કોમબળ ને,
પ્રીતે સ્થાપે પાછું, જનસમૂહને પૂર્વ સમ જે. (૬)

ભલે એવો મહર્ષિ કો, અહી શાસનદોરીને;
સ્થાપો સમાજને સીધે, '**નિર્મળ**' ઐક્યના પથે. (૭)

રા. નિર્મળ.

* ગુર્જરપતિ=કુમારપાળ.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वीतराग स्तोत्र ।

त्रैलोक्य–देवता क्व त्वं दीन–हीनः क्व मादृशः ।
पश्यतस्त्वामहो ! अद्य नानन्दो माति मे हृदि ॥ ॥ १ ॥

(૧) ત્રણ જગતનો દેવ એવો તું ક્યાં અને દીન હીન એવો મારા જેવો પ્રાણી ક્યાં ! આહા ! આજે તને જોતાં મારા હૃદયમાં આનંદ માતો નથી.

सन्तप्तस्यासहायस्य भ्रमतो यत्र–तत्र मे ।
अकस्मात् पथि दृष्टोऽसि प्रसीद परमेश्वर ॥ ॥ २ ॥

(૨) સંતાપ પામેલા અને સહાય વગરના એવા મને જ્યાં ત્યાં ભટકતા માર્ગમાં અકસ્માત્ તમારા દર્શન થયાં. હે પરમેશ્વર ! પ્રસન્ન થાઓ.

मादृशानामभागानां सुलभं दर्शनं क्व ते !
प्रसरन्ति शुभा आशा अद्य त्वां पश्यतस्तु मे ॥ ॥ ३ ॥

(૩) મારા જેવા અભાગીઆઓને તારૂં દર્શન ક્યાં સુલભ પડ્યું છે ? પણ આજે તારાં દર્શન થતાં મને સારી આશાઓ બંધાય છે.

कल्पद्रोरपि कल्पद्रु–र्महतोऽपि मणेर्मणिः ।
देवानामपि पूज्योऽसि कियत् ते मम पूरणम् ! ॥ ॥ ४ ॥

(૪) તું કલ્પવૃક્ષનો પણ કલ્પવૃક્ષ છે. મહાન મણીનો પણ મણી છે. દેવતાને પણ પૂજ્ય છે. મને પુરણ કરવું એ તને કેટલું !

जानासि स्वयमेव त्वं कीदृशोऽस्मि दयास्पदम् ।
दयारत्नाकरश्चासि नाथ ! नाथामि ते दयाम् ॥ ॥ ५ ॥

(૫) તમે પોતેજ જાણો છો કે હું કેવો દયાપાત્ર છું. તમે દયાના સાગર છો. હે નાથ, હું તમારી દયા યાચું છું.

लग्नोऽस्मि चरणाम्भोजयुगले ते प्रतापिनि ।
कृपा वर्षतु ते देव ! मम दौर्भाग्यपावके ॥ ॥ ६ ॥

(૬) તમારા પ્રતાપશાળી એવા ચરણકમળ યુગલમાં હું લાગ્યો છું. હે દેવ, મારાં દુર્ભાગ્યરૂપી આગ ઉપર તમારી કૃપા વરસો.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

महादेवोऽसि बुद्धोऽसि शंकरोऽसि शिवोऽसि च ।
जिनोऽसि वीतरागोऽसि विश्वविश्वेश्वरोऽसि च ॥ ॥ ७ ॥

(૭) તું મહાદેવ છો. બુદ્ધ છો. શંકર છો. શીવ છો. જિન છો. વીતરાગ છો અને સંપૂર્ણ વિશ્વના ઇશ્વર છો.

नमस्तुभ्यं जगन्नाथ ! नमस्तुभ्यं जगत्पते ! ।
नमस्तुभ्यं जगत्स्वामिन् ! नमस्तुभ्यं जगद्धित ! ॥ ॥ ८ ॥

(૮) હે જગન્નાથ, તમને નમસ્કાર થાઓ. હે, જગતના પતિ, તમને નમસ્કાર થાઓ. હે જગતના સ્વામી, તમને નમસ્કાર થાઓ. હે જગતના હિતકારી, તમને નમસ્કાર થાઓ.

जगतामेकमाधारं भवव्याधिभिषग्वरम् ।
अखंडानन्दचिन्मूर्त्ति धन्योऽहं त्वामुपागतः ॥ ॥ ९ ॥

(૯) હું ધન્ય છું કે મને જગતના એક આધાર, ભવરૂપી વ્યાધિના મહાન વૈદ્ય અને અખંડ આનંદમય ચૈતન્યની મૂર્ત્તિ એવા તમારો મેળાપ થયો છે.

निर्दग्धं मेऽद्य दारिद्र्यं रोगाः सर्वे पलायिताः ।
दृष्टे त्वयि महानन्दमये श्रीपरमात्मनि ॥ ॥१०॥

(૧૦) મહાન્ આનંદ સ્વરૂપ એવા આપ પરમાત્માના દર્શન થતાં આજ મારી દરિદ્રતા ભસ્મ થઇ ગઇ છે. મારા બધા રોગો પલાયન કરી ગયા છે.

अद्य प्रोल्लसितं पुण्यं पापं पातालमव्रजत् ।
त्वद्भक्त्या भवनिर्वेदो भूयाद् मे शिवसम्पदे ॥ ॥११॥

(૧૧) આજ મારૂં પુણ્ય ઉલ્લાસમાન થયું છે. મારાં પાપ પાતાલમાં પેસી ગયાં છે. તમારી ભક્તિથી મને મોક્ષ લક્ષ્મીને સારૂ ભવવૈરાગ્ય પ્રાપ્ત થાઓ.

नमामि त्वां नमामि त्वां नमामि त्वां पुनः पुनः ।
सदा भक्तिलहर्यस्ते प्रवहन्तु ममाऽऽत्मनि ॥ ॥१२॥

(૧૨) હું તમને નમું છું, હું તમને નમસ્કાર કરૂં છું. હું તમને વારંવાર પાયે પડું છું. તમારી ભક્તિની લહેરો મારા આત્મામાં હમેશાં વહેતી રહો.

ન્યાયતીર્થ ન્યાયવિશારદ મુનિરાજ શ્રી ન્યાયવિજયજી.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

પ્રશ્નોત્તર સમસ્યાઓ.

ભાગ ૨ જો.

(શાહ છગનલાલ નહાનચંદ નાણાવટી, વેજલપુર—ભરૂચ.)

કોણ મ્હાલે શાશ્વત સુખે, શું વિણ સરે ન કાજ;
સિદ્ધારથ[1] ઉત્તર સહી, ક્ષત્રિયકુંડ મહારાજ. ૧

ઉત્તમ ચોઘડીયું કયું, શું મળે ટળતાં શોક;
લાભાનંદ[2] ઉત્તર થકી, લાભ લવાયાં થોક. ૨

ઈંદ્રધનુષ શું સુચવે, રાણી જાયો કોણ;
મેઘ-કુમાર ભલું નામ ઘો, મળશે મહા સુખ ઓણ. ૩

કવણ ગિરિ રવિ ઉગતો, કવણ જવાહિર જ્યોત;
ઉદય-રત્નના નામથી, મળશે ભવજળ પોત. ૪

મુખ્ય વાહન શિવનું કયું, મસ્તક કોણ દેનાર
ઉત્તર ઘો યુક્તિ થકી, **નંદિષેણ**[3] અણગાર. ૫

કોણ રીઝે બળીદાનથી, કુમુદમિત્ર કોણ નામ;
દેવ-ચંદ્ર ગુરૂ સમરતાં, સરશે સઘળાં કામ. ૬

નામ શું ઇંદ્ર આયુધનું, કોણ કરે આદેશ;
વદો નામ **વજ્ર-સ્વામી** તણું, શંકા નહિ લવલેશ. ૭

કયું પ્રાણી પૂજનિક કહ્યું, કમળ ઉપમાન કયું અંગ;
યક્ષ **ગૌ-મુખ** રક્ષે સદા, વાહન જસ માતંગ. ૮

વીર પાયે લંછન કયું, કયું સ્થાન નદી મૂળ;
સિંહ-ગિરિ હૈયે ધરો, પામી ઉત્તમ કુળ. ૯

વળે ન ગાડાં કોણ વિણ, કોણ નોંધાવે દાદ;
સમર્થ **વૃદ્ધ-વાદી** તણા, પ્રેમે પૂજો પાદ. ૧૦

---

૧ સિદ્ધ-અરથ, ૨ લાભ-આનંદ, ૩ ષેણ એટલે મિત્ર (માથું આપે તે મિત્ર).

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

વિદ્યાર્થી વિભાગ વાંચન.

વિદ્યાર્થીઓને હિતસંદેશ.

પાઠવનાર—સદ્‌ગુણાનુરાગી કર્પૂરવિજયજી–(સિદ્ધક્ષેત્ર).

લાલ બત્તી ધરવી, ખરાબાપર અથડાઇ ભાંગી જતા નાવને બચાવવું અને એમ આધ્યાત્મિક વિનિપાત સામે જોર જોરથી ઘેર ઘેર ફરીને સંદેશ પહોંચાડવો એ અમારા પૂર્વજોનો જીવનમંત્ર હતો. તેપર નજર રાખી, અધિકારનો નિર્ણય કર્યા વગર, વ્હાલા વિદ્યાર્થીઓને કંઇ કહેવા જિજ્ઞાસા થઇ છે તેને સંતોષવી એમાં કહેનાર અને ઝીલનારને શ્રેય થાય એ અભિલાષા છે.

સંસ્કાર મેળવવા એ જેનું લક્ષ્ય છે, કોમળતા એ જેનો સ્વભાવ છે અને ગ્રહણ કરવું એ જેનું કર્તવ્ય છે એવા વિદ્યાર્થી વર્ગમાં સંદેશ ફળવાન બને એ આશા અસ્થાને નથી. માત્ર અક્ષર જ્ઞાન મેળવવું, ડીગ્રી ધરાવવી, સર્વીસને લાયક બનવું અને કોઇ ટાઇટલ મેળવી લેવું એ લક્ષ્ય હોવાનું આજના વિદ્યાર્થીપર ગંભીર ને શરમભર્યું તહોમત છે. આ આરોપ યા તહોમત નામના ખરાબા સામે આજનો મ્હારો સંદેશ લાલ બત્તી ધરે છે.

આજીવિકા, ડીગ્રી, અને એવી બધી ઉપાધિનો સાચા અને શુદ્ધ વિદ્યાર્થીને હીસાબ ન હોય. જે વિદ્યા કલ્યાણ તરફ, સ્વાતન્ત્ર્ય તરફ અને યાવત્ મુક્તિ તરફ દોરે–પ્રેરે તેજ સાચી વિદ્યા છે. અને પૌર્વાત્ય ઋષિ મુનિયોએ ગાયું છે કે **'सा विद्या या विमुक्तये'** આ પ્રાણપ્રદ મંત્ર દરેક વિદ્યાર્થીની નજર સામે હોવો જોઇએ. અને એ દીવાદાંડી તરફ નિશાન તાકીનેજ વિદ્યાર્થીએ પોતાના જહાજને હંકારવું રહ્યું. આટલી નિઃસ્વાર્થતાથી જીવનની શરૂઆત થાય તો કોઇ પણ દેશના વિદ્યાર્થી કરતાં ભારતવર્ષનો વિદ્યાર્થી ઉતરી ન જાય, પણ આપણું શરૂઆતમાં લક્ષ્ય હોતું નથી. હોય છે તો તે છેકજ પામરને તુચ્છ હોય છે અને તેથી આજના વિદ્યાર્થીમાંથી આદર્શ ગૃહસ્થ, નાગરિક, મુત્સદ્દી, દેશનાયક કે ધર્મરક્ષક મહાન્ પુરૂષ ઓછા પાકે છે. શરૂઆતમાંજ લક્ષ્યહીન જીવન સામે લાલચો ધરાય છે, વશીકરણો ગોઠવાય છે અને અનેક મોહમંત્રોના મોરલી નાદો એની સામે

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ગુંજે છે, તેમાં આદર્શહીન વિદ્યાર્થી ફસાય છે, મોહાય છે, પરિણામે અકળાય છે, મુંઝાય છે અને જવાબદારી અને જીવન યાત્રા સમાપ્ત કર્યા વિનાજ અકાળે તેનો નાશ થાય છે. આજ વાત જરા વધારે સ્પષ્ટ કરીએ. અભ્યાસની રેલ પંજાબ મેલ-ની ઝડપે આગળ ધપતી હોય ત્યાં મૂર્ખ મા બાપો વાસનાને વિકારની લાલચ ધરે છે. એ પ્રસંગે ભોળો બાળક અને આદર્શહીન વિદ્યાર્થી તેમાં ફસાય છે અને પુરા પંદર વર્ષ ન થયા હોય તે પહેલાં કોઇ ઢીંગલી સાથે પરણે છે અને અણમોલ જીંદ-ગીના વિદ્યાર્થીકાળના દશ વર્ષનું એ ખપ્પરમાં અજાણતાં બલિદાન ધરાય છે. પછી ? પછી શું ? આખીયે જીંદગી રસહીન, ઉત્સાહહીન, અને પ્રેરણારહિત બને છે. નિર્બળતા, પામરતા અને તુચ્છતા એનો કબજો મેળવે છે. તેમજ અપરિપકવ લાગણીઓ, વાસનાઓ અને વીર્યનું ઉન્માર્ગે વહન થાય છે. ગૃહિણી, વડીલો અને કુટુંબ વિગેરે બધા પ્રત્યેની ફરજમાં ગર્ક કાલનો કૂદતો થનગનતો કોડીલો યુવાન (વિદ્યાર્થી) આજે અશક્તિથી નિષ્ફળ નીવડે છે. તમે માવડીયા છો, મારી જરૂરીઆતો અને આશાઓ અપૂર્ણ છે, પુરી થતી નથી. કેટલીયેવાર ફેશનેબલ કપડાં ને ઘરેણાં લાવવા કહ્યું પણ ક્યાં લાવ્યા ? આમ હતું તો પરણ્યા શાને ? એમ કહી અજ્ઞાન જીવન સહચરી (સ્ત્રી) એ વિદ્યાર્થી (પતિ થવા નાલાયક) ને અવગણે છે અને અપમાને છે. બાયલો છો, બાયડી કહે તેમ કરે છે, એને ચડાવે છે, ઉપર રહી એણીને બહેકાવે છે. પાળી-પોષી મોટો કર્યો, પરણાવ્યો તે આ દિવસો માટે ? એમ કહી માબાપો એ પ્રિય પુત્રને તિરસ્કારે છે. સ્ત્રી કુટુમ્બની તાણખેંચ મંડાય છે. અધુરૂં વાંચન, અપરિ-પકવ જ્ઞાન, અને અલ્પ શિક્ષણ આનો નિકાલ કરવા નિષ્ફળ નીવડે છે. પરિણામે એ વિદ્યાર્થી નિરાશ અને હતાશ બને છે. વિકારોનો ગુલામ બની, ઉપકારક વડીલ જનોથી છુટો પડે છે અને કુટુમ્બ ભાવનાનો ધ્વંસ કરે છે. બસ, બાકીની જીંદગી નિર્માલ્ય પેટ ઘસડતા કીડાની માફક પૂરી કરી, સ્વજીવન યાત્રા સમાપ્ત કરે છે. વિદ્યાર્થીએ જો લક્ષ્યપૂર્વક વિદ્યાર્થી જીવનની શરૂઆત કરી હોત, માબાપોની બીનજરૂરી લાલચને આધીન ન બન્યો હોત તો આ દુ:ખદાયક પરિણામ ન જ આવત. હજી જરા આગળ વધીએ.—

મેટ્રીક કે અમુક હદ સુધી વિદ્યાર્થી પહોંચે છે કે માબાપો, સ્ત્રી અને એમ બધા સંબંધીઓ તેને વિંટળાઇ વળે છે. જુઓને ! હવે ઘણું ભણ્યો ! આપણે વળી કયાં બારીસ્ટર થવું છે કે બહુ ભણીએ ! વિગેરે રોજ કકળાટ મચાવે છે. વિદ્યાર્થી કાયર બની નોકરીયે ચડે છે. ત્યાં પણ સાદાઇ કે સચ્ચાઇના સંસ્કારોને બદલે પોઝીશનના બાઉને આધીન બને છે. મહીને માંડ પંદર લાવે છે તે હેટ,

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

કોટ, પાટલુન, નેકટાઇ, શુઝ અને એવા અનેક બીનજરૂરી ફેશનના ખર્ચમાં જ આવક પૂરી થાય છે. નિર્વાહ માટે દેવું કરે છે અને પછી એકેએક અપ્રમાણિકતા સેવે છે. આદર્શહીન વિદ્યાર્થીની ભાવી દશાનું આ આછું ચિત્રમાત્ર છે. એની કહાણીઓ ડગલે ને પગલે મળી રહે તેમ છે. વિદ્વાન ન્યાયાધીશો ન્યાયને બઝારૂ ચીજની માફક વેચે છે. સંસ્કારી ગણાતા વકીલો અને બેરીસ્ટરો અસીલોને નીચોવવા કજીયાઓ લંબાય તેવી અવળી સલાહ આપે છે અને સેવાના પ્રીરસ્તાનો દાવો કરતા ડાકતરો લક્ષ્મી લુંટવા માટે દયાપાત્ર દરદીઓ સમક્ષ યમનું આચરણ કરે છે. આજની કેળવણીની પરાકાષ્ટાએ પહોંચેલા આ લોકોનું આ આચરણ જોયા પછી **લક્ષ્યહીન આજીવિકા માટેજ લેવાતી વિદ્યાના કેવા ઝેરી ફળો પાકે છે** તે કહેવા માટે શબ્દો પૂરતા નથી અને તેથીજ આજે મારે આ સંદેશ સૂણાવવાની જરૂર છે કે—' વિદ્યાર્થી પોતાના જીવનની શરૂઆતજ સેવાના સ્વાતંત્ર્યથી કરે, આઝાદી માટે મરી ફીટવાનીયે તાલીમ કેળવે, અને પછી આવા લક્ષ્યવાળી વિદ્યા જીવનના એકેએક વિકાસ માર્ગ ખુલ્લા કરી, મુકિત તરફ લઇ જાય એમાં શક નથી.

ઋષિ મુનિઓનો એ સિદ્ધાંત–નિર્ણય છે કે—

" **विद्या ददाति विनयं विनया द्याति पात्रताम्;**
पात्रत्वाद् धन माप्नोति धनाद्धर्मं स्ततः सुखम् ॥ १ ॥

આ નાનકડો પણ ભારે ઉપયોગી શ્લોકનો ભાવાર્થ–પરમાર્થ સારી રીતે સમજી, તેનું શાન્ત ચિત્તે મનન કરી, સ્વજીવન વિકાસમાં ખૂબ ઉપયોગી થાય તેમ કરવું યોગ્ય છે.

' ખરી વિદ્યા વિનય–નમ્રતા–મૃદુતા શિખવે છે, અને મદ અભિમાન–ઉદ્ધત અહંકારને ગાળે છે. વિનય ગુણથી જીવ પાત્રતા–યોગ્યતા–લાયકાત પામે છે. પાત્રતા પામવાથી ન્યાયસર લક્ષ્મીની પ્રાપ્ત થાય છે. ન્યાયસર લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિથી તેનો યથાસ્થાને વિનિયોગ–ઉપયોગ કરવાની બુદ્ધિ જાગે અને એમ વિવેકપૂર્વક પ્રાપ્ત લક્ષ્મીનો યથાસ્થાને વિનિયોગ કરવાથી બાધક અંતરાયકર્મનો નાશ થવાથી આત્મિક સુખની સહેજે પ્રાપ્તિ થાય છે. ઉકત શ્લોકમાં બતાવેલ ક્રમ સાદો અને સીધો છે. મારી ઉમેદ છે કે વિદ્યાર્થી બંધુઓમાં મારો આ સંદેશ જ્યાં પણ પહોંચી શકે તેવા સઘળા વિદ્યાર્થીઓ દેશ, રાષ્ટ્ર અને ધર્મને સ્વાતંત્ર્ય મળે તે દિશામાં પોતાનું વિદ્યાર્થી–જહાજ કુશળતાથી હંકારશે ને સુખી થશે. ઇતિશમ.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

સ્ત્રી વિભાગ વાંચન.

સ્ત્રી કર્તવ્ય.

પ્રથમ વયમાં મુખ્ય કર્ત્તવ્ય સ્ત્રી કેળવણી લેવાનું છે, વધૂ અવસ્થામાં પતિ સેવા, અને ગુરૂભક્તિ એટલે વડીલની આજ્ઞાનું પાલન વગેરે બીજું કર્ત્તવ્ય છે. માતા અવસ્થામાં ગૃહકાર્યમાં કુશલતા, સદાચાર, પતિસહાય અને બાલરક્ષણ વગેરે ત્રીજું કર્ત્તવ્ય છે અને વૃદ્ધાવસ્થામાં પુત્ર પુત્રીઓને શિક્ષણ આપવાનું તથા ધર્મ-કાર્ય સાધવાનું ચોથું કર્ત્તવ્ય છે. આ ચાર કર્ત્તવ્યનું યથાર્થ રીતે પાલન કરનારી સ્ત્રી ખરેખરી સ્ત્રીરત્ન કહેવાય છે.

પ્રિય ભગિનીઓ ! એ ચાર પ્રકારના કર્ત્તવ્યમાં પ્રથમ વયનું કર્ત્તવ્ય સ્ત્રી કેળવણી સંપાદન કરવાનું છે. કેળવણીને પ્રાપ્ત કરનારી બ્હેન આ લોક તથા પરલોકનું હિત સાધી શકે છે. કેળવણીરૂપ કલ્પલતાને સેવનારી કાંતાઓ ધર્મ અર્થ અને કામના સુખદાયક ફલોનો સ્વાદ લઇ સદ્‌ગતિનું ભાજન બને છે.

પ્રિય બ્હેનો ! તમારા માંહેલી ઘણી બ્હેનો કેળવણીનો અર્થ વાંચન તથા લેખનનું શિક્ષણ લેવું એવો સમજે છે, પણ તેમ નથી. કેળવણીનો અર્થ કોઇપણ બાબતનું નિયમપૂર્વક જ્ઞાન એવો થાય છે. ઉત્તમ પ્રકારના પુસ્તકોના વાંચનનું હો, ધાર્મિક ક્રિયા તથા આચાર જાણવાનું હો, ચૂલા આગળ બેસી રાંધવાનું હો, ઘરની અંદર ધાન્ય, વાસણ–કૂસણ, ફરનીચર અથવા બીજી હરેક વસ્તુઓ ગોઠવી રાખવાનું કામ હો કે ઘરનો હિસાબ રાખવાનું હો; એ કામોમાં અથવા બીજા કામોમાં ડહાપણ–ચતુરાઇ તો જોઇએ જ અને એ ચતુરાઇ કેળવણી મેળવવાથી પુષ્કળ આવી શકે છે અને તે કેળવણીરૂપ કલ્પલતાની શિતળ છાયામાં રહેવાથી ગમે તેવું દુષ્કર કાર્ય હોય તે પણ ઘણી સારી રીતે કરવાને શકિતમાન્ થવાય છે.

પ્રિય બ્હેનો, તમારૂં બીજું કર્ત્તવ્ય વધૂ અવસ્થામાં કરવાનું છે. વધૂ અવસ્થામાં રહેલી બ્હેને પોતાના પતિની સેવા સાથે વડિલ જનની ભક્તિ કરવાની છે. સાસુ સસરા વગેરે પતિગૃહના સંબંધીઓને માતાપિતા સમાન ગણી તેમની મરજી સંપાદન કરવી, ગૃહકાર્યમાં તત્પર રહેવું અને સર્વનો વિનય કરવો. એ

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

કરણીથી ઉત્તમ ગૃહિણી પોતાનું બીજું કર્ત્તવ્ય સારી રીતે સંપાદન કરી શકે છે. આ કર્ત્તવ્યની સાથે જ્ઞાનથી સુશોભિત થયેલી બ્હેને પોતાના ગૃહકાર્યમાંથી સમય બચાવી ઉત્તમ પ્રકારના ધાર્મિક તથા બોધક પુસ્તકો વાંચવા અને તેમાંથી બોધ લઇ પોતાના આત્માને સુશિક્ષિત બનાવવો-એ વિદુષી બ્હેનનું મુખ્ય કર્ત્તવ્ય છે.

પ્રિય બ્હેનો, આ પ્રસંગે તમારે એટલું યાદ રાખવાનું છે કે, યૌવનવય, ગૃહવૈભવ તથા રૂપ એ ત્રિપુટીના મદમાં તણાવું ન જોઇએ; કારણ કે એ ત્રિપુટી તમારા શીલરૂપ અમૂલ્ય રત્નને ખંડિત કરવામાં સાધનરૂપ થાય છે તેથી તેવે પ્રસંગે શીલરત્નનું તન, મન અને ધનથી રક્ષણ કરવું જોઇએ. પ્રિય બ્હેનો, તમારૂં પરમ આભૂષણ શીલ છે. એટલુંજ નહિં પણ શીલ એ જ જીવન અને સર્વસ્વ છે. શીલને ખંડન કરનારી કાંતાઓ પોતાના જીવનને કલંકિત કરી દુર્ગતિનું પાત્ર બને છે.

પ્રિય બ્હેનો, જો તમને શ્રૃંગારની શોભા પ્રિય હોય તો તે ભાવશ્રૃંગાર ધારણ કરજો. દ્રવ્યશ્રૃંગારની વિશેષ અપેક્ષા રાખશો નહિં. ભાવશ્રૃંગારથી તમે જેવા સુશોભિત લાગશો તેવા દ્રવ્યશ્રૃંગારથી લાગશો નહિં. ભાવશ્રૃંગારમાં શીલરૂપી રત્નાલંકારને હૃદયપર ધારણ કરજો. એ અમૂલ્ય અલંકારથી પ્રાચીન જૈન સતીઓ પોતાનું અમર નામ આ આર્યાવર્ત્ત પર રાખી ગયેલી છે.

પ્રિય બ્હેનો, ત્રીજું કર્ત્તવ્ય એક માતા તરીકે બજાવવાની ફરજ છે. માતારૂપે થયેલી બ્હેનોએ પણ પોતાના પતિની તથા વડિલ વર્ગની સવિનય-સપ્રેમ આજ્ઞાઓ ઉઠાવવી. અને પોતાના પતિને તેના માતા પિતા તરફ સદા ભક્તિભાવ રહે તેવી યોજના કરવી. બ્હેનો, જો તમો સ્વતંત્ર ગૃહિણી થવાની લાલસાથી વડીલ વર્ગની સાથે એક મન ન કરો તો તમારા પતિ તમારા પ્રેમના પ્રવાહમાં તણાઇને તેના માબાપની આજ્ઞા વિરૂદ્ધ વર્ત્તવા તૈયાર થઇ જશે. આવાં હજારો દ્રષ્ટાંતો ચોતરફ બનતાં દ્રષ્ટિગોચર થાય છે, અને અનેક વૃદ્ધ માબાપોને પુત્રોએ તેમના અનેક ઉપકારો ભૂલી જઇ ત્યજી દીધાં છે.

પવિત્ર બ્હેનો! માતા તરીકે તમારૂં એક ખરેખરૂં કર્ત્તવ્ય **બાલ રક્ષણ** છે. બાલકોનું દ્રવ્ય અને ભાવ બંનેથી રક્ષણ કરવું એ જૈન માતાની પવિત્ર ફરજ છે. બાલકના શરીરની સંભાળ રાખવી એ દ્રવ્ય રક્ષણ છે. અને તેને સારૂં શિક્ષણ આપવું, તેનામાં કોઇ જાતનો દુર્ગુણ ન આવે તેની સંભાળ રાખવી, એ ભાવરક્ષણ કહેવાય છે. પ્રિય બ્હેનો! એ દ્રવ્ય અને ભાવ બંને પ્રકારે બાલરક્ષણ કરી તમારે તમારી ફરજ અદા કરવાની છે. માતા તરીકેની જે જોખમદારી તમારાપર રહેલી છે, તે સંબંધી પણ આપણે વિચાર કરવાનો છે. લૌકિક શાસ્ત્રમાં લખે છે કે,

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

" पितुर्दशगुणं माता गौरवेणातिरिच्यते " ।

" બાલકમાં માતાનું વચન પિતાના કરતાં દશગણું વધારે છે. તમારી ભવિષ્યની સ્થિતિ સુધારવી એ આપણાં બાલકોના હાથમાં છે અને આપણા બાલકોને સુધારવા એ આપણું માતા તરીકેનું કર્ત્તવ્ય હોઇ આપણા હાથમાં છે–બાલ રક્ષણ અને બાલ શિક્ષણ એ પણ જાણવા જેવું છે. તે સંબંધમાં આગળ જણાવીશું.

પ્રિય બ્હેનો, વૃદ્ધાવસ્થામાં પુત્રપુત્રીઓને શિક્ષણ આપવાનું તથા ધર્મ કાર્ય સાધવાનું ચોથું શિક્ષણ તમારે બજાવવાનું છે. આપણે સર્વ જાણીએ છીએ કે પૂર્વનાં ઘણાં શુભ કર્મના ઉદયથી મનુષ્ય ભવ પ્રાપ્ત થાય છે. તેને માટે આપણું જૈન શાસ્ત્ર લખે છે કે, " મનુષ્યયોનિમાં જન્મ થવો, તેમાં પણ શ્રાવક કુલમાં જન્મ થવો, શરીરે નિરોગી રહેવું, જૈન ધર્મની પ્રાપ્તિ થવી અને ઉત્તમ ગુરૂ વા ઉપદેશક નો યોગ થવો–એ ઉત્તરોત્તર અધિક પુન્યના યોગથી બને છે. "

પ્રિય બ્હેનો, તો તમારો ઉત્તમ કુલમાં જન્મ થયો છે, તેમાં પણ શુદ્ધ દેવ તથા ગુરૂનો યોગ આપણને મળી શકે તેમ છે, માટે આપણે આ ઉત્તમ સમય પ્રમાદમાં ગુમાવવાનો નથી. પણ ધર્મના આરાધનથી સાર્થક કરવાનો છે. જો કે સર્વને બાલ્યવયથી માંડીને દરેક અવસ્થા ધર્મકરણી કરવાને યોગ્ય છે; તથાપિ સાંસારિક ઉપાધિમાંથી મુક્ત થવાની અવસ્થા તે વૃદ્ધાવસ્થા છે, તેથી તે અવસ્થા સર્વ રીતે ધર્મ કરણી કરવાને વધારે અનુકૂળ છે માટે તે અવસ્થાનો સદુપયોગ કરવાને વૃદ્ધ માતાઓએ તન, મન અને ધનથી પોતાનું તે કર્ત્તવ્ય અદા કરવાને સદા તત્પર થવું જોઇએ.

પ્રિય ભગિનીઓ, આ ચાર પ્રકારના કર્ત્તવ્યને સદા સ્મરણમાં રાખી તે પ્રમાણે વર્ત્તન કરનારી બ્હેનો પોતાના શ્રાવિકા જીવનને સર્વ રીતે સાર્થક કરી શકે છે. પ્રિય બ્હેનો, પૂર્વના ઇતિહાસનું સ્મરણ કરો. જૈન સતીમંડલે અનેક પ્રકારનું ચાતુર્ય, સતીત્વ અને ધર્મત્વ દર્શાવ્યા છે, તે અપ્રતિમ છે. તેમનાં નિર્મલ નામો આર્ય ઇતિહાસના પૃષ્ટોને અત્યંત શોભા આપનારાં થઇ પડ્યાં છે; એટલુંજ નહિં પણ બીજી આર્ય પ્રજાઓમાં ગાંભીર્ય સાથે દષ્ટાંત લેવા યોગ્ય થઇ પડયાં છે. જૈન બાળાઓનાં શીલ અને શૌર્ય ભરેલી હિંમતની વાત તો ઘણે ઠેકાણે લખાવાથી પ્રશસ્ત થઇ ગઇ છે. પરંતુ જોવા જઈએ તો ભારત વર્ષના સર્વ ભાગોમાં શીલવતી અને ધર્મવતી સ્ત્રીઓ–બ્હેનોએ પોતાનું સ્ત્રીપણાનું ઉચ્ચ સાર્થક દર્શાવી સર્વ આર્ય પ્રજાને ચકિત કરી દીધી છે, અને પાછલી જૈન પ્રજામાં તે શ્રાવિકાઓ ધર્મ અને સખાવતની છાપ સારી રીતે બેસારી ગઇ છે.

(ચાલુ.)

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

શિખરપરથી દૃષ્ટિપાત.

કેળવણીની સંસ્થાઓ:—

કોઇ પણ સમાજ, કોમ, ધર્મ, પ્રજા કે રાષ્ટ્રનો ઉદ્ધાર તેની કેલવણી ઉપર આધાર રાખે છે. આજે કેટલા વરઘોડા ચઢયા કે કેટલાં જમણ થયાં એના કરતાં એણે કેલવણી માટે શું કર્યું આ પ્રશ્ન બહુ જરૂરી છે. જે રાષ્ટ્ર—દેશ કે કોમમાં પોતાની અભિષ્ટ સ્વતંત્ર કેળવણી નથી તેનો હ્રાસ ટુંક સમયમાં જ સમજી લેવો. આજે હિન્દ પરવશ બનતું જતું હોય તો તેની સ્વતંત્ર કેળવણીનો અભાવ એ જ મુખ્ય કારણ છે. આપણામાં હજી આ પ્રશ્ન બહુ જ ગૌણ સ્થાને છે. આપણામાં એક એવો પણ વર્ગ છે કે કેળવણીની સંસ્થાઓ સ્થપાય તેમાં સમાજની હાનિ સમજે છે, તેમને ઉજમણાં, વરઘોડા, ઉપધાન, સ્વામીવાત્સલ્ય કે સંઘ નીકળે તેમાં જ માત્ર જીનશાસનની પ્રભાવના લાગે છે, પણ તેઓ કુમારપાળ અને વસ્તુપાલને ભૂલી જાય છે. એમણે જૈન સાહિત્યના પ્રચાર માટે શું કર્યું ? અને જૈન સાહિત્યને અમર રાખવા કેટલા ભંડારો લખાવ્યા છે તે કેમ ભૂલી જવાય છે ? એ નથી સમજાતું ! હવે તે વખતે એવી રીતે સાહિત્ય પ્રચાર કરી કેળવણી વધારવાની પ્રણાલિકા હશે અને તે જરૂરી હતી એમ કબુલ કરી હવે અત્યારે પણ ઉજમણાં, વરઘોડા, ઉપધાન, સ્વામીવાત્સલ્ય કે સંઘ થાય છે તેની સાથે સાથે જૈનોને કેળવણી મળે તે માટે પણ પ્રયાસ કરવાની જરૂર છે. જેમ એમાં પુણ્ય હાંસલ થાય છે તેમ જૈનોના બાળકો સાચું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે, સત્યમાર્ગે વળે અને પરમઆર્હતોપાસક બની રહે તેમાં પણ એટલું જ પુણ્ય છે એટલું યાદ રહે તો બસ છે. કેટલાએકનો વાંધો કેળવણી પ્રત્યે નથી અને કોઇનો વાંધો નજ હોય એમ કબુલ કરી લઇએ પણ **તેમનો વાંધો અત્યારની આ જડ કેળવણી ધાર્મિક સંસ્કારોને નાશ કરનારી કેળવણી પ્રત્યે વાંધો છે. એમનો વાંધો કબુલ કરી લઇએ પણ સાથે** એનાથી બચવાનો માર્ગ પણ શોધવો જ જોઇએ. અમુક રોગ પેંઠો એટલે માણસને જેમ મારી ન નખાય તેમ એ અનિષ્ટ કહેવાતી કેળવણીની સાથે બીજી અભિષ્ટ કેળવણી આપતી સંસ્થાને પણ શંકાની નજરે નિહાળી તેને પોષણ ન આપીએ એમ ન બનવું જોઇએ. ભૂલ હોય ત્યાં સુધારો કરાવો, સૂચનાઓ આપો, સાચે રસ્તે ચઢે તેને માટે યોગ્ય માર્ગ નિર્માણ કરો. નવો અભ્યાસ ક્રમ તૈયાર કરો, પણ કેળવણીની સંસ્થાઓનો વિરોધ તો ન જ કરો. હવે આપણે લગાર ઉંડા ઉતરીએ. એક સાધનસંપન્ન જૈન પોતાના છોકરાને નવયુગની કેળવણી આપે છે. આપણી સમાજ પાસે સાધન ન હોવાથી અન્ય સમાજની બોર્ડીંગ, છાત્રાલય, આશ્રમ કે હોસ્ટેલમાં તે રહે છે ત્યાં ભણે છે. એ સંસર્ગવશાત્ જૈન સંસ્કારોથી વિહીન બનતો જાય છે અને અન્તે બધી ધાર્મિક ક્રિયાઓમાં હમ્બગ માનતો જાય છે. અંતે એ જૈન મટી જશે. એ નહિં મટે

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

તો તેના છોકરાઓમાં ધાર્મિક સંસ્કાર બિલકુલ નહિં જ પ્રવેશે. યદિ તે જ વિદ્યાર્થી જૈન બોર્ડીંગ, ગુરૂકુળ. છાત્રાલય, વિદ્યાલય કે આશ્રમમાં રહી ભણ્યા હોત તો ધાર્મિક જરૂર સંસ્કાર પામત, ધાર્મિક ક્રિયાઓ ઉપર રૂચિવાળો રહેત, અમુક કરવું જોઇએ એમ પણ એને લાગત અને અમુક ક્રિયા કરત પણ ખરો. હવે વિચારો કે આપણી સંસ્થામાં રહી વિદ્યાભ્યાસ કરે અને જૈન રહે તેમાં લાભ છે કે અન્યની સંસ્થામાં રહી વિદ્યાભ્યાસ કરી એ જૈન બને તેમાં લાભ છે ? પહેલામાં જ લાભ છે એમ કહીશું તો પછી આપણી સંસ્થાઓની આવશ્યકતા છે એ પણ સહજ છે. આપણામાંથી કેટલીએક વ્યકિતઓ એવું બોલે છે કે લખે છે કે ગુરૂકુલો બોર્ડિંગો સ્થાપવામાં પાપ છે. સાધુઓ તેનો ઉપદેશ ન આપે તેમાં આરંભ સમારંભ થાય છે માટે મહાન્ પાપ લાગે વગેરે વગેરે; પણ તેઓ લગાર ઉંડા ઉતરીને જુવે એવી મારી ભલામણ છે—પ્રાર્થના છે. તમને એમ લાગતું હોય કે બોર્ડિંગો કે ગુરૂકુલોમાં હજી અમુક ભૂલો છે તેમાં હજી અમુક ઉણપો છે. તો ભૂલો સુધરાવો, ઉણપો દૂર કરો પણ ખોટી ભ્રમણામાં ન પડો. આવા ધાર્મિક સંસ્કારોમાં વિદ્યાભ્યાસ કરી તૈયાર થયેલ બાળક જરૂર ભવિષ્યમાં જૈન તો રહેજ. અનેક ઉપાધિઓની પરવશતાથી કદાચ ધાર્મિક ક્રિયા ન કરે પણ તેનું હૃદય જરૂર ડંખશે અને તેને ક્રિયા કરવા પ્રેરશે. તેનું જ્ઞાન તેના સંસ્કારો તેને પાપકર્મથી, ઉત્સૂત્ર ભાષણથી, અવિનયથી કે ઉદ્ધતાઇથી તેને બચાવશે. તેને સાચો માર્ગ જરૂર બતાવશે. અને પરમ હિતોપાસક રહેવા દબાણ કરશે. હવે આ પુણ્ય કોઇ રીતે ઉતરે તેમ છે ? બધાં કરતાં સમ્યકત્વનું દાન ચઢી જાય તેમ છે. માટે વિરોધ કરનારાઓને નમ્ર ભાવે પ્રાર્થના છે કે તમે તમારી જોખમદારી સમજો, સમાજનું હિતાહિત વિચારો અને પછી બોલો. બાકી બધાય છદ્મસ્થ છે. કાર્યકર્તાઓ પરમ જ્ઞાની નથી બન્યા. યોગ્ય સૂચનાઓ આપી તેમાં સુધારા વધારા કરાવો. આજે ગઇ કાલનો આર્ય સમાજ કેટલી કુચકદમ પ્રગતી સાધી રહ્યો છે. તેનાં કેટલાં વિદ્યાલયો, છાત્રાલયો અને ગુરૂકુલો વિદ્યમાન છે, નિયમિત હજારોની સંખ્યામાં તેની વૃદ્ધિ થાય છે પણ સાથે તેને પોષણ મળે, તેની સમાજના સંસ્કારો વધે તે પાક્કો આર્યસમાજી બને તેની અહર્નીશ ચિંતા તેના નેતાઓ કરે છે અને તેને પોતાની સંસ્થાઓમાં જ્ઞાન આપી અથવા પોતાના ઉપદેશકો દ્વારા જ્ઞાન અપાવી તેને દૃઢ સંસ્કારી બનાવવા કેટલા પ્રયાસો કરે છે તે જુવો. આપણે પણ નિયમિત પોકાર કરીએ છીએ કે નવ યુગની પ્રજા ધાર્મિક સંસ્કારોથી વિહીન બનતી જાય છે, તે અશ્રદ્ધાળુ બનતો જાય છે પણ એકલા પોકારથી શું વળવાનું હતું, એકલા પોકારો અરણ્ય રૂદન સમા વ્યર્થ જશે. આપણી ઘરની કેળવણીની સંસ્થાઓ ઠેર ઠેર સ્થાપવા ઉપદેશ આપો, તેમાં તેને સાચો જૈન બને તે માટે વાતાવરણ ઉપજાવો અને પરમ આર્હત્ ભકત બને, શ્રદ્ધાળુ જૈન બને અને લાખો રૂપિયા ખર્ચી સંઘ ઉજમણાં ઉપધાન વગેરે અનેક સુકૃત્યો કરાવે તેવો દૃઢ સંસ્કારી જૈન બનાવવા મથો.

તુલનાત્મક દૃષ્ટિ.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

સુખ તથા શાંતિ.

ગતાંક પૃષ્ટ ૧૯૭ થી ચાલુ.

વિઠ્ઠલદાસ મૂ. શાહ બી. એ.

મનને એટલી બધી ઉંચી સ્થિતિએ લઇ જવું કે સુખ દુ:ખનું ભાનજ ન રહે એ સામાન્ય લોકોને માટે ઘણુંજ કઠિન છે. તેને માટે ઘણાજ ઉંચા પ્રકારના શિક્ષણ તથા વિચારો વિગેરેની આવશ્યકતા છે. તે સાથે પોતાનાં ચિત્તને પણ હમેશાં પ્રસન્ન રાખવું અને તેના ઉપર દુ:ખની કલુષિત છાયા ન પડવા દેવી એ પણ સહેલું કામ નથી. જે લોકો હમેશાં સંસારની જંજાળમાં ફસાઇ રહે છે તેને માટે હમેશાં પ્રસન્ન ચિત્ત અને સુખી રહેવું તે વધારે કઠિન છે. જો કે વાસ્તવિક દ્રષ્ટિએ જોઇએ તો એટલુંજ નિશ્ચિત લાગશે કે બાહ્ય પદાર્થોને સુખની સાથે કોઇ-પણ પ્રકારનો સંબંધ નથી, તોપણ કેટલીક બાબતો એવી છે કે જેનો સાધારણરૂપે ચિત્તવૃત્તિ ઉપર ઘણોજ પ્રભાવ પડે છે અને એને લઇનેજ તેને સ્થૂલદ્રષ્ટિએ સુખ દુ:ખનું કારણ ગણવામાં આવે છે. એ બાબતોનું સંક્ષિપ્ત વર્ણન આપવાની જરૂર લાગે છે. સદાચાર, પરિસ્થિતિ અને કામના એ ત્રણ બાબતો એવી છે કે જેને આપણા સુખની સામે નિકટ સંબંધ છે. સદાચારની ઉપયોગિતા અને મહત્તા વિગેરેના સંબંધમાં આ લેખમાળાના શરૂઆતના લેખોમાં થોડું ઘણું કહેવાઈ ગયું છે. સદાચારનો સૌથી મહાન ગુણ એ છે કે તે મનુષ્યને હમેશાં સુખી રાખે છે અને તેને કદિપણ દુ:ખી થવા દેતો નથી. સદાચાર ને સુખની સાથે જે ઘનિષ્ટ સંબંધ રહેલો છે તે કદિપણ વિચ્છિન્ન થઈ શકતો નથી. જે મનુષ્ય હમેશાં સત્કર્મ કરે છે અને જેનું અંત:કરણ હમેશાં શુદ્ધ રહે છે તે કદિપણ દુ:ખી થઇ શકતો નથી. એ રીતે જે મનુષ્ય હમેશાં નિ:સ્વાર્થભાવે પરોપકારમાં લાગ્યો રહે છે અને જે બીજાનું ખરાબ નથી ઇચ્છતો તે પણ સદા સુખીજ રહે છે. જે મનુષ્ય પોતાની વિવેકબુદ્ધિ (Conscience) ની આજ્ઞાઓ અને પોતાનાં કર્તવ્યોનું પાલન કરે છે તે પણ કદિ દુ:ખી રહેતો નથી. જેના આશય ઉચ્ચ અને ઉદાર હોય છે તથા જે સમદર્શી હોય છે તેની પાસેથી દુ:ખ દૂર ભાગે છે. એથી ઉલ્ટું જે મનુષ્ય દુરાચારી હોય છે, હમેશાં કુકર્મોમાંજ ફસાયલો રહે છે, સૌની ઇર્ષ્યા કર્યા કરે છે અને બીજાને નુકશાન કરવાના પ્રયત્નો કર્યા કરે છે, પોતાની વિવેકબુદ્ધિની હત્યા કરે છે અને કર્તવ્ય પાલનનું ધ્યાન છોડી દે છે તેમજ પોતાનાં હ્રદય તથા વિચા-રોને હમેશાં નીચ તથા સંકુચિત બનાવી રાખે છે તે હમેશાં દુ:ખીજ રહે છે અને

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

સ્વપ્નમાં પણ સુખ અથવા શાંતિ મેળવી શકતો નથી. એ રીતે જે મનુષ્યની પરિસ્થિતિ સારી હોય છે તે ઘણે ભાગે સુખી અને સંતુષ્ટ રહે છે. પરિસ્થિતિનો અર્થ આર્થિક તથા શારીરિક અવસ્થા, સારી ટેવો, મિત્રો, સંબંધીઓ, વિદ્યા તથા જ્ઞાન કરવામાં આવે છે. જે મનુષ્યની પાસે તેની જરૂરીયાત પુરતું યથેષ્ટ ધન હોય છે તે પોતાની કામનાઓનો યથેચ્છ પૂર્ણ કરી શકે છે અને પરિણામે સુખી થઇ શકે છે. કદાચ આપણી પાસે આપણી ભોગેચ્છાઓને તૃપ્ત કરવા માટે યથેષ્ટ ધન ન પણ હોય, તોપણ આપણામાં ધૈર્ય અને સંતોષ હોય છે તો પણ આપણે સુખી રહી શકીએ છીએ. એજ રીતે શારીરિક આરોગ્યતા ઉપર પણ ઘણે અંશે સુખનો આધાર રહેલો છે. આપણામાં એક કહેવત છે, કે પહેલું સુખ તે જાતે નર્યા, મનુષ્યની પાસે ખૂબ ધનસંપત્તિ હોય, બાલબચ્ચાં પણ હોય, સારા સારા અનેક મિત્રો પણ હોય, પરંતુ તે પોતે હમેશાં રોગગ્રસ્ત રહેતો હશે તો તેને સુખી થવામાં ઘણી હરકત ગણાય છે. જે સમયે શરીરમાં તીવ્ર વેદના થતી હોય છે તે સમયે તેને કોઇ પણ પદાર્થથી સુખ મળી શકતું નથી. સારી ટેવો તો સદાચારમાં જ અંતર્ગત થઇ જાય છે, એથી તે પણ આપણને સુખી બનાવવામાં કંઇક મદદરૂપ થઇ પડે છે. કોઇ પણ બુદ્ધિમાન પુરૂષ એમ કહેવા કે માનવા કદિ પણ તૈયાર નહિ હોય કે ખરાબ ટેવો રાખીને પણ કોઇ મનુષ્ય સુખી અને પ્રસન્ન ચિત્ત રહી શકે છે. સારા મિત્રોથી આપણું કેટલું કલ્યાણ થાય છે અને આપણને કેટલું સુખ મળે છે તે સત્સંગતિના મહત્વવાળા લેખમાં બતાવી દેવામાં આવ્યું છે. સારા માણસોનો સહવાસ આપણને હમેશાં સુખી દશામાં જ રાખે છે. પરંતુ જો આપણે ખરાબ લોકોની સંગત કરશું તો આપણો પોતાનો કોઇ અપરાધ હોય કે ન હોય તો પણ કેવળ ખરાબ લોકોની સંગતના અપરાધને કારણે જ આપણે કોઇને કોઇ વિપત્તિમાં ફસાઇ પડવાના અને આપણને ઘણું દુઃખ ભોગવવું પડવાનું. સુખી બનવા માટે સારા કુટુંબ પરિવારની પણ અત્યંત આવશ્યક્તા રહેલી છે. આ સ્થળે એ કહેવાની જરૂર નથી કે સારા પરિવારવાળા સઘળા લોકો સંસારમાં રહેવા છતાં સ્વર્ગનું સુખ ભોગવે છે અને દુષ્ટ પરિવારવાળા લોકો નરકની યાતનાઓ અહિંયાજ ભોગવે છે. વિદ્યા એ એક એવી વસ્તુ છે કે જે બીજી દશાઓમાં આપણને પ્રસન્ન તથા સુખી રાખે છે એટલું જ નહિ પરંતુ વિપત્તિ તેમજ કષ્ટને સમયે પણ આપણને સુખી રાખે છે. અને જ્ઞાન તો આપણને દુઃખનો અનુભવ જ થવા નથી દેતું. જો આપણે એમ ઇચ્છતા હોઇએ કે સંસારમાં આપણે માટે ક્યાંય પણ દુઃખનું નામ નિશાન પણ ન રહેવું જોઇએ, આપણે ચારે તરફ સુખ જ સુખ જોઇએ તો આપણે સઘળાં કાર્યો છોડીને કેવળ જ્ઞાન ઉપાર્જન કરવું જોઇએ. સુખી બનવાનો એના કરતાં બીજો એક પણ ઉપાય સારો નથી.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ઉપર પ્રમાણે સુખનાં જેટલાં સાધનોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે તે સઘળા વિષે આ આખી લેખમાળા દરમ્યાન યથાસ્થાન ઘણું કહેવામાં આવ્યું છે, અહિંયા તો માત્ર તેનું દિગ્દર્શનજ કરાવ્યું છે. હવે પ્રસ્તુત વિષય સંબંધે થોડી એવી બાબતો કે જેનો ઉલ્લેખ અગાઉ કયાંય પણ નથી કરવામાં આવ્યો તે વિષે થોડું કહીને આ લેખ અને તે સાથે આ ચાલુ લેખમાળા પણ સમાપ્ત કરવામાં આવશે.

જે મનુષ્ય હમેશાં સારા સારા વિચારોજ કર્યા કરે છે અને જેનાં મનમાં કદિ પણ ખરાબ વિચારો નથી આવતા તે હમેશાં પ્રસન્ન ચિત્ત અને સુખી જ રહે છે. રસ્કિને એક સ્થળે કહ્યું છે કે "આપણે લોકો ઘણું કરીને એવી ફરીયાદ કર્યા કરીએ છીએ કે અમે સ્વતંત્ર નથી, અમારી પાસે સુખનું એક પણ સાધન નથી, અમારી પાસે ધન નથી, વિગેરે વિગેરે. પણ આપણામાં કોણ એવો છે કે જે એમ સમજે છે કે મને શાન્તિની આવશ્યકતા છે. જો તમે શાંતિ પ્રાપ્ત કરવા ઇચ્છતા હો તો તેના બે ઉપાય છે, જેમાંથી એક તો તમારા હાથમાં જ છે. અને બીજો ઉપાય એ છે કે હમેશાં મનમાં સારા વિચારો જ કરવા. દરિદ્રતાના દુઃખો વિગેરેથી બચવા માટે આપણે સુંદર વિચારોના મોટા મોટા મ્હેલ બનાવી શકીએ છીએ" વાસ્તવિક રીતે જે મનુષ્ય હમેશાં સારા સારા વિચારો કરે છે તેનો આત્મા હમેશાં ઘણો જ શાંત અને પ્રસન્ન રહે છે.

ખરાબ વિચારોથી બચવામાં અને હમેશાં પ્રસન્નચિત્ત રહેવામાં મનુષ્યને કુદરતના પ્રેમની ઘણી સહાય મળે છે. કુદરતની શોભા નિરખવાથી મનુષ્યને શાંતિ મળે છે એટલુંજ નહિ પણ તેનું જ્ઞાન પણ વધે છે. એક વિદ્વાન મહાશયનું મન્તવ્ય છે કે "આપણે કુદરત અને જીવનમાં, મનુષ્ય અને બાલકમાં, કાર્ય અને વિશ્રામમાં સર્વ સ્થિતિમાં અને સ્થાનોમાં જેટલું સૌંદર્ય વધારે જોઇએ છીએ તેટલા વધારે આપણે ઇશ્વરની નજીક જઇએ છીએ." અને એ ઇશ્વરદર્શન જ પરમ સુખ છે. પરંતુ આજકાલ લોકોનો મોટો ભાગ પોતાના કામધંધામાં એટલા બધા ફસાઇ રહે છે કે તેઓને કદિ પણ કુદરતનું સૌંદર્ય નીહાળવાનો અવકાશ જ નથી મળતો અને એથી કરીને આપણે લોકો તેનું મહત્વ પણ ભૂલી ગયા છીએ. સૂર્યોદય અને સૂર્યાસ્તનો દેખાવ, ઝાડ પાન, ફળ ફુલ, પર્વતો, નદીઓ, મેદાનો, પક્ષીઓનાં મધુર કલરવ વિગેરે એવી બાબતો છે કે જે તરફ આપણે જરા ધ્યાન દઇએ તો આપણું મન આપોઆપ તેની તરફ ખેંચાવા લાગે છે અને તેના પર થોડો વિચાર કરતાં આપણને અનંત સુખ, શાંતિ અને શિક્ષણની પ્રાપ્તિ થઇ શકે છે. દુઃખથી જર્જરિત થઇ ગયેલા મન તેમજ આત્માને સુખી અને બલિષ્ટ કરવામાં કુદરતી સૌંદર્ય અમૃતનું કામ કરે છે.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

અનેક લોકો દિવસ રાત સુખ અને આનંદની ચિંતામાં જ પડયા રહે છે અને યથાસાધ્ય એની પ્રાપ્તિ માટે પ્રયત્નો કર્યા કરે છે, પરંતુ એનું પરિણામ ઘણું કરીને ઉલટું જ આવે છે, તે લોકો એટલું નથી જાણતા કે જે મનુષ્ય સુખની પાછળ બહુ જ પડે છે તેનાથી સુખ ઘણું કરીને દૂર જ રહે છે. છતાં જો આપણે સુખ–પ્રાપ્તિનું ધ્યાન છોડી દઇએ તો ઘણું કરીને સુખ પોતે આપણને મળવા આવે છે. હમેશાં સુખની ચિંતામાં જ વ્યગ્ર રહેનાર મનુષ્ય કરતાં જે મનુષ્ય સુખનો કદિ વિચાર પણ નથી કરતો તે વધારે સુખી છે. જે મનુષ્ય હમેશાં સુખની ચિંતામાં જ રહે છે તે ઘણું કરીને મોહ, પ્રપંચ, લોભ વિગેરેમાં ફસાઇ જાય છે અને તેનો ઉદ્દેશ્ય કદિ પણ સિદ્ધ થતો નથી. સુખની શોધમાં ને શોધમાં તે એવે માર્ગે ચઢી જાય છે કે જ્યાં દુ:ખ સિવાય કશું નથી મળતું. બીજી વાત એ છે કે સુખ એવી સ્થિતિએ પહોંચ્યાથી નથી મળતું કે જે સ્થિતિએ મોટા મોટા ધનવાનો અને બુદ્ધિમાનો જ પહોંચી શકે છે. જે સ્થિતિએ એક સાધારણ મનુષ્ય ઘણી જ સહેલાઈથી પહોંચી શકે છે અથવા રહે છે તે સ્થિતિમાં જ સૌથી વધારે સુખ રહેલું છે. સુખનાં સાધનો તો ઘણે ભાગે સઘળા લોકોની પાસે જ હોય છે. તેનાં નવાં નવાં સાધનો શોધવાના વ્યર્થ પરિશ્રમ કરવાની જરૂર નથી, પરંતુ જે સાધન પહેલેથી પ્રાપ્ત થયા હોય તેનો લાભ ઉઠાવીને સુખી બનવું જોઈએ. અનેક લોકો પોતાને પ્રાપ્ત થયેલાં સાધનોનો પુરેપુરો ઉપયોગ કરતા નથી અને નવાં નવાં સાધનો ફોકટ શોધ્યા કરે છે. એવા મનુષ્યોને સુખને બદલે દુ:ખ જ મળે તો એમાં શું આશ્ચર્ય ? ત્યારે એજ યોગ્ય છે કે મનુષ્યે નવાં નવાં સાધનોની પ્રાપ્તિનું ધ્યાન છોડી દેવું જોઇએ અને જે સાધન તેને પહેલેથી પ્રાપ્ત થયેલ હોય તેનો લાભ ઉઠાવીને સુખી બનવું જોઈએ. જંગલમાં ઉડતા પક્ષીઓને છોડીને આકાશમાં ઉડતા પક્ષીઓની પાછળ દોડવું એ મૂર્ખતા નહિ તો બીજું શું ? આપણે હમેશાં સઘળી બાબતોથી સુખી રહેવાને તૈયાર રહેવું જોઇએ.

સુખી થવાનો સૌથી સારો એક બીજો પણ ઉપાય છે. તે એ છે કે આપણી આશાઓ, ઇચ્છાઓ વિગેરેને હમેશાં વશ રાખવી. જે મનુષ્ય ઘણી આશાઓ અને ઇચ્છાઓ રાખ્યા કરે છે તેને પ્રાયે કરીને દુ:ખી જ રહેવું પડે છે. તેની સઘળી ઇચ્છાઓ અને આશાઓ પુરી થશે નહિં એટલે પરિણામે તે હમેશાં ચિન્તાતુર, દુ:ખી અને નિરાશ જ રહેવાનો. એક વિદ્વાનના મત પ્રમાણે ઇચ્છાઓ ત્રણ પ્રકારની હોય છે. એક તો પ્રાકૃતિક અને આવશ્યક; બીજી પ્રાકૃતિક પણ અનાવશ્યક; અને ત્રીજી અપ્રાકૃતિક અને અનાવશ્યક, જે ઇચ્છાઓ પ્રાકૃતિક અને આવશ્યક હોય છે તેની પૂર્તિ કોઇપણ પ્રકારની મુશ્કેલી અથવા ખર્ચ વગર ઘણી સ્હેલાઇથી થાય છે. જે ઇચ્છાઓ અથવા આવશ્યકતાઓ કેવળ પ્રાકૃતિક હોય છે, પણ આવ-

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

શ્યક નથી હોતી તેની પૂર્તિને માટે પણ વધારે મુશ્કેલી નથી પડતી. કેમકે તે પ્રાકૃતિક હોય છે અને તેની પૂર્તિ કુદરત પોતે જ કરે છે. એવી આવશ્યકતાઓ ઘણી થોડી હોય છે, સહેલાઇથી પુરી પડાય છે, અને મનુષ્યને સારી રીતે સંતુષ્ટ પણ કરે છે. પરંતુ જે ઇચ્છાઓ બીલકુલ અસ્વાભાવિક અને અનાવશ્યક અથવા નિરર્થક હોય છે તેની હદ હોતી નથી તેમજ પૂર્તિ પણ થતી નથી. અને એ ઈચ્છાઓને કારણે જ મનુષ્ય હમેશાં દુ:ખી રહે છે. જે મનુષ્ય સુખી થવા ઇચ્છતો હોય તેણે આવી ઇચ્છાઓથી હમેશાં બચી રહેવું જોઈએ, એટલું જ નહિ પણ પોતાની આવશ્યકતાઓ તથા ઇચ્છાઓ બને તેટલી થોડી રાખવી જોઇએ. એક મહા પુરૂષનું કથન છે કે " જે મનુષ્યની જરૂરિઆતો જેટલી ઓછી હોય છે તે મનુષ્ય તેટલો ઇશ્વરની નજીક છે એમ સમજવું. " તોપછી ઇશ્વરની સમીપતાથી વધારે બીજું કયું સુખ છે ? તમારા મનને વશ રાખો અને તમારી જરૂરીયાતો ઘટાડો. એટલે તમે ઇશ્વરની નજીક અને એવી સ્થિતિએ પહોંચી જશો કે જ્યાં તમને પરમ સુખની પ્રાપ્તિ થશે. તથાસ્તુ ! **સમાપ્ત.**

વર્તમાન સમાચાર.

ગુજરાનવાલા (પંજાબ) જૈન ગુરૂકુળ.

પંજાબના આ જૈન ગુરૂકુળે ત્રણ વર્ષમાં સારી પ્રગતિ કરી છે. અત્યારે તે તેનું જીવન થઇ પડયું છે. જૈન યુવકોમાં કેળવણીના અંકુરો સ્ફૂરાવ્યા છે; તેનો વિકાસક્રમ ધીમી ચાલે આગળ વધતો જાય છે. ગયા માસની તા. ૮–૯–૧૦ ના રોજ આ સંસ્થાએ પોતાનો ત્રીજો વાર્ષિક મહોત્સવ ઉજવ્યો છે. તા. ૮ મીએ સભા મળી હતી, પ્રમુખશ્રી લાલા બાબુરામજી જૈન–બી. એ. એલ. એલ બીએ પંજાબનો જૈન સમાજ શિક્ષણમાં કેટલો પછાત છે તે સમજાવી અને આ જૈન ગુરૂકુળ પ્રેમ સંપાદન કેમ કરી શકયું તે જણાવી શારીરિક કેળવણીની અગત્ય જણાવી હતી. ત્યારબાદ વિદ્યાર્થીઓએ વ્યાયામનાં પ્રયોગો કરી બતાવ્યા હતા, રાત્રિના ભકતમંડળી, કાર્યવાહકો અને વિદ્યાર્થીઓએ નગર કીર્તન કર્યું હતું. બીજા દિવસે, બંધુ વીરચંદ રાઘવજી ગાંધીનો ફોટો ખુલ્લો મુકવાની ક્રિયા કરી હતી. વિદ્યાર્થીઓએ તૈયાર કરેલ વસ્તુનું પ્રદર્શન ખુલ્લું મુકવામાં આવ્યું, જેમાં હાથે કાંતી તૈયાર કરેલ વસ્ત્રો, બંગડીઓ, ટીંચરઆયોડીન, અમૃતધારા, ગંધકવટી વગેરે ઔષધો, તેલો, સાબુઓ વગેરે હતું. કેટલાક બંધુઓએ તે ખરીદી લઇ, કેટલાકે નવો ઓર્ડર આપ્યો. જર્મન શ્રાવિકા મીસ ક્રૌઝે–સુભદ્રાબ્હેનનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું, બપોરના વાર્ષિક રીપોર્ટ રજુ કરવામાં આવ્યો. શ્રીમદ્ વિજયવલ્લભસૂરિશ્વરનો પ્રેરણાત્મક સંદેશો વંચાયો. રાત્રિના વિદ્યાર્થીઓએ વિવિધ ભાષાઓમાં વિવેચનો કર્યાં. ત્રીજે દિવસે તા. ૧૦ મીએ સુભદ્રાબ્હેનનું વ્યાખ્યાન હતું, ત્યારબાદ સૂરિજીનો સંઘ પ્રત્યેનો સંદેશો વંચાયો, જેથી

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

સ્થાનિક કલેશની શાંતિ થઇ. રાત્રિના વિદ્યાર્થીઓએ નાટય પ્રયોગ કરી બતાવ્યા. કાર્યવાહકોએ કેટલીક વસ્તુની આવશ્યકતા જણાવતાં લગભગ રૂા. બે હજારનું ફંડ થતાં તેનો સારો જવાબ મળ્યો, આપણો ત્રણે દિવસનો કાર્યક્રમ ઉજવાયો. આ વર્ષે રૂા. ૨૬૦૦૦) હજાર મંજુર થતાં ૬૦) વિદ્યાર્થીઓને સ્થાન આપવાનું સંસ્થાએ જાહેર કર્યું. જૈન સમાજે આ સંસ્થાની દરેક જરૂરીઆત પુરી પાડવાની જરૂર છે; અમો તેની ઉન્નતિ ઇચ્છીએ છીએ.

કેળવણીને ઉત્તેજન.

શેઠ ધરમચંદ ઉદેચંદ જૈન એજ્યુકેશન ફંડ તરફથી સને ૧૯૨૮ ની સાલમાં નીચે મુજબના વિદ્યાર્થીઓને રૂ ૧૬૨૦૦) ની લોન મંજુર થઇ છે—

૧૦૦૦) મણીલાલ માણેકલાલ શાહ. બી. કોમ.
૧૫૦૦) બાવચંદ ગાંડાલાલ દોસી. બી. કોમ.
૧૫૦૦) અંબાલાલ જેઠાલાલ શાહ. એમ. બી. બી. એસ.
૫૦૦૦) જીવાભાઇ મગનલાલ શાહ મેનચેસ્ટર વીવીંગ.
૬૦૦૦) લક્ષ્મીચંદ એ. દમાણી. ઇલેકટ્રીક એનજીનીયર લંન્ડન.
૧૦૦૦) બબાભાઇ કસ્તુરચંદ શાહ બી. કોમ એકસ્યુઅલી.
૨૦૦) અમીચંદ ચત્રભુજ શાહ. એલ. એલ. બી.

૧૬૨૦૦)

સ્વીકાર અને સમાલોચના.

૫ વીરરત્નો–૬ મહાત્માદઢપ્રહારી–૭ અભયકુમાર અને રાણી ચેલ્લણા— આ ચાર બુકો તેના લેખક અને પ્રકાશક **ધીરજલાલ ટોકરશી શાહ** તરફથી ભેટ મળેલ છે. બાળ ગ્રંથાવળીના આ પુસ્તકો જૈન બાળસાહિત્યમાં ઉમેરો કરી રહેલ છે, ઓછા મૂલ્યે સરલ ભાષામાં સુંદર પ્રકાશન થઇ રહેલ છે. દરેક મા–બાપોએ પોતાના બાળકોના હાથમાં આ ગ્રંથમાળાની દરેક બુક પઠન પાઠન માટે મુકવી જોઇએ. મળવાનું ઠેકાણું પ્રકાશક ધીરજલાલ ટોકરશી શાહ ગ્રંથાવલી–કાર્યાલય–ખાનપુર અમદાવાદ. કિંમત દરેકનો સવાઆનો.

શ્રી આત્માનંદ જૈન શિક્ષાવલી—ત્રીજો ભાગ. પ્રકાશક **શ્રી આત્માનંદ જૈન સભા–અંબાલા.** પંજાબ હિંદીભાષાના જાણકાર બંધુએ અને ત્યાંના નિવાસી માટે હિંદી ભાષામાં તૈયાર કરેલી આ બુક શાળામાં ચલાવવા લાયક બનાવેલ હોવાથી શિક્ષણની ગરજ સારે છે. આગલા બે ભાગની જેમ આ ત્રીજો ભાગ પણ અનેક ઉપયોગી વિષયો–નિતીબોધ ઇતિહાસ

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

સામાન્યજ્ઞાન, સૂત્રો અને કાવ્ય વિભાગ એ પાંચ વિભાગથી બહુ જ સરળ ઉપયોગી અને જાણવા યોગ્ય વિવિધ વિષયથી ભરપુર છે, તેથી આ બુકનું શિક્ષાવલી એ નામ સાર્થક કર્યું છે. કિંમત આઠ આના.

શ્રી જૈન સસ્તુંસાહિત્ય પ્રચારક કાર્યાલયનો પહેલો વાર્ષિક રીપોર્ટ—સને ૧૯૨૮-૨૯ મેનેજર **ઘેલાભાઈ પ્રાણલાલ શાહ**–કલોલ સસ્તું પ્રગટ કરી પ્રચાર કરવાના હેતુથી આ કાર્યાલયનો જંન્મ થયેલ જણાય છે. કાર્યાલયની આ શરૂઆત છે, તેના મેનેજરના ભવિષ્યના અભિલાષો તેની પ્રગતિ માટે ઠીક જણાય છે. દરેક કોમ સમાજ વગેરેમાં સાહિત્ય વિકાસના આવા પ્રયત્નો આવકારદાયક છે. રીપોર્ટ વાંચતા હિસાબ ચોખવટવાળો છે. અમો તેની આબાદી ઇચ્છીએ છીએ.

શ્રીમતી દીવાળી બ્હેનનો સ્વર્ગવાસ.

આ સભાના સ્વર્ગવાસી મુરબ્બી (પેટ્રન) શ્રીયુત વોરા હઠીસંગ ઝવેરચંદના સુપત્ની દીવાળીબાઈ થોડા વખતની બિમારી ભોગવી ફાગણ વદી ૩ ગુરૂવારના રોજ પંચત્વ પામ્યા છે. બંધુ શ્રી હઠીસંગ આ સભાના પેટ્રન હતા. સભા ઉપર તેમનો સંપૂર્ણ પ્રેમ અને લાગણી જે હતી તે તેમની હૈયાતિ પછી શ્રી દીવાળી બ્હેને છેલ્લી ઘડી સુધી સાચવી રાખેલ. શ્રી દીવાળી બ્હેને પોતાના પતિના સ્વર્ગવાસ પછી પણ અત્રેના જૈન સંઘમાં, તેમની જ્ઞાતિમાં અને વ્યવહારમાં તેમના મરહુમ પતિની કીર્તિ સાચવી રાખી હતી બલ્કે વધારો કર્યો હતો. તેઓ સ્વભાવે સરલ, મીલનસાર, ધર્મશ્રદ્ધાળુ, ઉદાર અને વ્યવહારકુશળ હતા. અત્રેના શ્રાવિકા સમુદાયમાં તેમની ખોટ પડી છે. આ સભા ઉપર તેમનો સંપૂર્ણ પ્રેમ હતો. અને શ્રી હઠીસંગભાઇના તરફથી આ સભાની ઉજવાતી વર્ષગાંઠના ફાળામાં બ્હેન દીવાળીબાઇ તેટલોજ રસ અને આનંદ તથા ગુરૂભકિતમાં લેતા હતા, જેથી આ સભા પણ તેમના સ્વર્ગવાસથી અત્યંત દિલગીર થયેલ છે. તેમના પવિત્ર આત્માને અખંડ શાંતિ પ્રાપ્ત થાઓ તેમ ઇચ્છી, શ્રીમતી મોતીબ્હેન તથા હેમબ્હેન તેમના પગલે ચાલી આ સભા ઉપર પ્રેમ રાખવા સાથે શેઠશ્રીની કીર્તિમાં વૃદ્ધિ કરે એમ અંત:કરણપૂર્વક ઇચ્છીયે.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

સુંદર ફોટાઓ (છબીયો).

કલકત્તાવાળા નથમલ ચાંડલીયા ફોટોગ્રાફરે હાલમાં વિવિધ રંગોથી તૈયાર કરાવેલ સુંદર ફોટા મનોહર અને આકર્ષક બહાર પાડ્યા છે, કે જે જોતાંજ ખરેખર ભક્તિરસ ઉભરાઇ ગયા સિવાય રહેતો નથી.

નામ.	સાઈઝ.	કીંમત.	નામ.	સાઇઝ.	કીંમત.
શ્રી કેસરિયાજી મહારાજ	૧૫×૨૦	૦–૮–૦	ષટ્લેશ્યા સમજણ સહિત	૧૫×૨૦	૦–૬–૦
શ્રી ચંદ્રગુપ્તના સોળસ્વપ્ના સાર્થ	,,	૦–૮–૦	શ્રી જીનદત્તસૂરિજી (દાદાસા૦)	,,	૦–૬–૦
મધુબિંદુ દૃષ્ટાંત સમજણ સહિત	,,	૦–૬–૦	શ્રી પાવાપુરીનું જલમંદિર સમજણ સહિત.	૧૬×૧૨	૦–૪–૦
૧ શ્રી મહાવીરસ્વામી	}		પુનાવાળાના પ્રકટ થયેલ	૧૫×૨૦	૦–૮–૦
૨ શ્રી ગૌતમસ્વામી મહારાજ	}			,,	૦–૧૦–૦

સમ્મેત શિખરતીર્થ ચિત્રાવલી રૂા ૨–૮–૦

શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા—ભાવનગર.

જાહેર ખબર

જે શહેર યા ગામમાં શુમારે એકસો (૧૦૦) ઘરો જૈનોના હોય અને ત્યાં જૈનની જાહેર લાઇબ્રેરી-કે જ્ઞાનભંડાર ન હોય તેવા ગામમાં યા શહેરમાં લાઇબ્રેરી (પુસ્તકાલય)–ભંડારકરવા માટે એક મુનિ મહારાજ આ:સભા મારફત પોતાના સંગૃહીત, અભ્યાસ કરવા માટે એકઠા કરેલ) જૈન હસ્તલીખીત પ્રતો–અને છાપેલ ગ્રંથો અર્પણ કરી દેવા માંગે છે, તેથી તે ગામના શ્રી સંઘે આ સભાને લખી જણાવવું, જેથી તે મુનિરાજની આજ્ઞા મુજબની શરતો લખી મોકલવામાં આવશે, તે પ્રમાણે નકી થતાં ઉક્ત મુનિમહારાજની સંમત્તિથી અર્પણ કરી દેવામાં આવશે.

શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા—ભાવનગર.

શ્રી જૈન સસ્તી વાંચનમાળાના ગ્રાહકોના ચાલુ સાલનાં

નીચેનાં પુસ્તકોનું વી૦ પી૦ કરવાનું શરૂ થઇ ગયેલ છે.

અમારા માનવંતા ગ્રાહકોએ તે સ્વીકારી લેવા કૃપા કરવી.

૧ સ્થુલીભદ્રની નૌકા.
૨ ચિત્રસેન પદ્માવતી.
૩ ચંપકશ્રેષ્ઠી કથા.
૪ શ્રી અજ્જાહરા પાર્શ્વનાથ ચરિત્ર.

લવાજમના રૂા ૩) પોસ્ટ ખર્ચના ૦–૧૦–૦ મળી રૂા ૩–૧૦–૦ નું વી૦ પી૦ દર સાલ મુજબ કરેલ છે. વી૦ પી૦ પાછું મોકલી અમને નકામો પોસ્ટખર્ચ ન થાય તે ધ્યાનમાં લેશો.

આવતી સાલમાં પૃષ્ટ સંખ્યામાં વધારો કરવાનો છે.

અત્યાર સુધી રૂા ૩) ના લવાજમમાં ૧૦૦૦ પાનાનાં ૩/૪ પુસ્તકો અપાયાં છે ને હવે તેજ લવાજમમાં આવતી સાલથી ૧૨૦૦ પાનાનાં પુસ્તકો ગ્રાહકોને મળશે. નવા થનાર ગ્રાહકોને રૂા ૦–૮–૦ ની ટીકીટ બીડી ગ્રાહકમાં દાખલ થવા વિનંતિ છે. કોઇ પણ જાતનાં ધર્મનાં પુસ્તકો અમ રી પાસેથી મળશે. લખો:–શ્રી જૈન સસ્તી વાંચનમાળા. રાધનપુરી બજાર–ભાવનગર.

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

મૃત્યુનો ભય.

“ પૂર્વજોમાં મૃત્યુ પછી આત્માનું ભવિષ્ય શું હોય છે એને વિષે મતભેદ હતો, પણ મૃત્યુ એ આવશ્યક અને કુદરતી રીતે મળેલો આરામ છે એને વિષે તે બધાનો એકમત હતો. તેઓ એમ માનતા હતા કે મૃત્યુથી ભયભીત થવું એ એક પ્રકારનો રોગ છે. આ જ્ઞાનીઓ વળી એમ પણ કહેતા કે મૃત્યુ જ એક એવા પ્રકારની વસ્તુ છે કે જે વર્તમાનમાં આપણને દુઃખ દેવાને સર્વથા અસમર્થ છે, કેમકે આપણે જ્યાં લગી હયાત છીએ ત્યાંલગી મૃત્યુની હયાતી હોઇ જ ન શકે. જેમ જ્વરાદિ ઉપાધિયો જીવતાં આપણને દુઃખ દઇ શકે છે તેમ મૃત્યુનો કલેશ હયાતીમાં હોઇ જ ન શકે. જ્યાં મૃત્યુ છે ત્યાં આપણે નથી. કેટલાક એમ માને છે કે જન્મ પછી મૃત્યુ આવે છે, આ ખોટી માન્યતા છે. મૃત્યુ જન્મ પહેલાં પણ હતું, એટલે મૃત્યુ અને જન્મ, જન્મ અને મૃત્યુ એ યુગલ હમેશાંને સારૂ કાયમની વસ્તુ છે. જે મીણબત્તીને આપણે ઓલવી નાખીએ છીએ તે આપણે તેને પ્રગટાવી તેના પહેલાં જેવી હતી તેવી પાછી થઇ રહે છે. એજ પ્રમાણે મરણ પામેલ મનુષ્યને વિષે સમજી લેવું. મનુષ્ય પણ જન્મ્યા પહેલાં જેવો હતો તેવો મૃત્યુ પછી થઇ રહે છે. આ સ્થિતિ દુઃખદાયક નથી, પણ સુખદાયક છે. એથી મૃત્યુ એ બધાં દુઃખોનું નિવારણ છે. એમ સમજવું ઘટે છે. કાં તો મૃત્યુથી સુખમાં વૃદ્ધિ થાય છે, અથવા તો દુઃખનો અન્ત તો આવે જ છે. મૃત્યુ ગુલામને બંધનમાંથી છોડાવે છે, જેલનો દરવાજો ખોલે છે, વેદનાઓને શાંત કરે છે, ગરીબના તરફડાટનો અંત લાવે છે; અરે, એ તો કુદરતે બક્ષેલી ઉત્તમ ભેટ છે. બધે એ મનુષ્યને સર્વથા ચિન્તામુક્ત કરે છે. અને કદાચ એને આપણે દુઃખદાયક બનાવ સમજીએ તો પણ તેનો અર્થ એટલો જ ના કે જે જનમવાટ આપણે ભોગવી લીધી તેનો અન્ત આવ્યો ? મૃત્યુને આપણે ભેટવા તૈયાર થઇએ અથવા તેનાથી ભાગીએ તે એક રીતે શાપ છે અથવા તો અપશુકન છે એમ માનવાનું કશું કારણ નથી. કેમકે પેલી મીણબત્તીની માફક આપણે તો જેવા હતા તેવા થઇ રહેવાની વાત છે, એ તો આપણને બનાવતી વખતે જ કુદરતે આપણે સારૂ જે કાયદો ઘડી મુકયો એ કાયદાને અનુસરવાની વાત થઇ. તેથી ડરવું શું ? ”

“ યુરોપીય નીતિનો ઇતિહાસ ” માંથી

For Private And Personal Use Only